№ 119 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאדזשער טאגעבלאט

היינט 6 זייטען

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16. טעלעפאנען פון: רעדאקציע 10057, פון אדמיניסטראציע 10047. | דאנערשטאג, כ"ד אייר פ' בהר-בחקתי תר"צ | 22 maja 1930 r. | 23-טער יאהרגאנג

היינט דער יודישער גענעראל-שטרייק אין א"י

אלע יודישע אינסטיטוציעס, געשעפטען און פאבריקען פון גאנצען ישוב וועלען זיין געשלאסען אלס אויסדרוק פון פראטעסט געגען אימיגראציע פערבאט

אלפוילישער קהלות צוזאמענפאהר צו פראטעסטירען געגען דער גזירה

אין לאדז, ווארשא און אנדערע שטעט ווערט ארגאניזירט א גראנדיעזע פראטעסט אקציע

פערענדיגט די הכנות צום גענעראל-שטרייק אין א"י

ירושלים, 21. (יט"א)
די הכנות צום אלגעמיינעם שטרייק זענען שוין פערענדיגט געווארען. אלע יודישע אינסטיטוציעס וועלען זיין געשלאסען.

דער ראבינאט האט פעראָרדענט, אז 3 נאכמיטאג זאלען אפגעריכט ווערען ספעציעלע תפלות, אז די גזירה זאל אפגעשאפט ווערען. אין אלע שוהלען פון א"י וועט מען זאגען ספעציעלע קאפיטלעך תהלים.

„אגודה" געגען גענעראל-שטרייק

ירושלים, 21. (יט"א)
ווי עס ווערט מיטגעטיילט וועלען אלע יודישע קרייזען זיך אנשליסען אין אלגעמיינעם שטרייק, בלויז די „אגודה" האט ארויסגעהאנגען פלאקאטען, אין וועלכע זי רופט נישט צו שטרייקען.

פראטעסט-דעפעשע קיין לאנדאן פון יודישען נאציאנאלען ארבייטער-פערבאנד אין קאנאדא

ווארשא, 21. (יט"א)
דער וועלט-פערבאנד פון „החלוץ" האט בעקומען א דעפעשע פון מאנטרעאל, אז דארט איז פארגעקומען אן אלגעמיינע קאנפערענץ פון יודישען נאציאנאלען ארבייטער פערבאנד מיט'ן אנטייל פון הונדערטער דעלעגאטען פון גאנץ אמעריקא.

די ידיעה וועגען אימיגראציע גזירה איז אויפגענומען געווארען מיט א געוואלדיגער פערביטערונג.

עס איז ארויסגעשיקט געווארען א פראטעסט-דעפעשע קיין לאנדאן.

בערל לאקער האט געהאלטען א רעדע וועגען דער ניי-געשאפענער לאגע.

אלפוילישער קהלות צוזאמענפאהר וועגען דער אימיגראציע גזירה אין א"י

ווארשא, 21 (מעל.)
היינט איז פארגעקומען א ספעציעלע זיצונג פון דער ווארשעווער קהלה-פערוואלטונג. אויף וועלכער עס איז בעשלאסען געווארען די פראגע וועגען דער אימיגראציע גזירה.

עס איז בעשלאסען געווארען צו רופען א אלפוילישען קהלות-צוזאמענפאהר, וואס זאל פראטעסטירען געגען דער גזירה.

פראטעסט-מיטינג אין לאנדאנער ווייטשעפעל

לאנדאן, 21. (יט"א)
אין ווייטשעפעל איז פארגעקומען א גרויסער ציוניסטישער פראטעסט-מיטינג געגען דער אימיגראציע גזירה. די רעפערענטען האבען זעהר שארף אנגעגריפען פראפ. וויצמאן פערזענליך. דער פארזיצענדער פון מיטינג האט ערקלערט, אז וויצמאן האט צוגעשיקט א בריף צו מאקדאנאלד'ן און ער וואַרט אויף אן ענטפער.

וועד הקהלות אין ענגלאנד וועגען דער אימיגראציע-גזירה

לאנדאן, 21. (יט"א)
דער וועד הקהלות פון ענגלאנד האט אפגעהאלטען א זיצונג וועגען דער אימיגראציע-גזירה. עס איז בעשלאסען געווארען איבערצוגעבען דעם ענין דער ספעציעלער פאלעסטינא קאמיסיע פון וועד הקהלות.

דאס יודישע וויען פראטעסטירט

וויען, 21 (סב.)
היינט איז דא פארגעקומען א גרויסער פראטעסט מיטינג געגען דער אימיגראציע גזירה אין א"י.

„די האק פונ'ם תליון אויף דער אויפלעבונג פונ'ם יודישען פאלק"

ירושלים, 21. (יט"א)
„דבר" שרייבט אין א לייט-ארטיקעל: איהר פיהרער פון דער גרעסטער אומפרעיע אין דער וועלט, פון דער מלוכה, וואו די זון געהט קיינמאל נישט אונטער, צי האט איהר באמת בעשלאסען אויפצוהויבען די האק פונ'ם תליון איבער דער אויפלעבונג פונ'ם פערפייניגטסטען פאלק אויף דער וועלט.

—=0§0=—

פערשטארקטער יודישער בויקאט אין אלע אראבישע לענדער

ירושלים, 21 (יט"א)
„פעלעסטיין" שרייבט, אז איצט נאכ'ן איבעררייסען די אונטערהאנדלונגען מיט דער אראבישער דעלעגאציע אין לאנדאן, איז נישטא קיין שום מעגליכקייט פון א יודיש-אראבישער דערגעהנטערונג. די צייטונג פאדערט אויף אלע מוסולמענער און אראבער פון אלע לענדער צו פיהרען א העפטיגען בויקאט געגען יודען.

פרעסע קאנפערענץ וועגען א"י ענינים אין ווארשא

ווארשא, 21. (מעל.)
די ציוניסטישע ארגאניזאציע אין ווארשא האט היינט גערופען א פרעסע-קאנפערענץ וועגען א"י ענינים.

דעפוט. גרינבוים האט אפגעגעבען דעם בעריכט און צוו אנד. אונגעוויזען, אז די ענגלישע רעגירונג האט נישט געהאט קיין עקאנאמישע סבות אפצושטעלען די אימיגראציע, ווייל די אימיגראנטען, וואס קומען אן בעקומען באלד ארבייט. די סבות זענען דעריבער ריין פאליטישע. גרינבוים פיהרט אויס, אז עס דארפען אנגענומען ווערען אלע מיטלען, אז די גזירה זאל צוריק בטל ווערען.

ווייטער האט ער מיטגעטיילט, אז די ציוניסטישע עקזעקוטיווע אין לאנדאן, מאכט בעמיהונגען די גזירה זאל צוריקגעצויגען ווערען.

צום סוף האט גרינבוים געמאלדען, אז אין פוילישען סיים וועט אריינגעטראגען ווערען א אינטערפעלאציע ווי אזוי די פוילישע רעגירונג בעציהט זיך צו דער גזירה.

ענגלאנד פערענטפערט זיך

נישט קיין פערבאט נאר א צייטווייליגע בעשרענקונג פון דער אימיגראציע

לאנדאן, 21. (יט"א)
אויף דער היינטיגער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט האט האמילטאן אינג מערפעלירט די רעגירונג וועגען דער אימיגראציע-גזירה אין א"י.

דער וויצע שטאטס-סעקרעטאר ד"ר שילס האט ערקלערט, אז דאס איז א גאנץ געוועהנליכע ערשיינונג, וואס די רעגירונג ווארטענדיג אויפ'ן בעריכט פון סימפסאנ'ען מאכט דערווייל בעשרענקונגען אין דער איינוואנדערונג, כדי נישט איבער'חזר'ן די פעהלער, אויף וועלכע עס האט אנגעוויזען די שוי-קאמיסיע.

ווייטער ערקלערט ער, אז די פעראָרדנונג בעדייט נישט קיין אפהאלט אדער גאר א פערבאט פון דער עמיגראציע, נאר א בערשענקונג פון איהר ווייל עס האנדעלט זיך נאר וועגען 2000 פערזאן און עס איז נישטא קיין גרונד צו האלטען, אז זיי וועלען סוף כל סוף נישט קענען אריינקומען אין לאנד.

טעלעפאן 163-23

„באר ווארשאווסקי"

עמפפעהלט ערשטקלאסיגע מיטאגען און אווענדברויט, און דאס בעסטע גלאז ביער. שבת ויו"ט ווערט אפגעשיקט איבעראל אהיים פון אלע סארטען פעסלעך ביער, וואס גיבט נאר אין לאדז.

טעגליך אווענד וואונדערבאר פאטעפאן קאנצערט

נאוואמיעסקא 19, אין הויף.

אינהאבער נתן פארבער

Zarząd Telefonów Łódzkich

P. A. S. T.

przystąpił w dniu dzisiejszym do rozsyłania P.P. Abonentom

nowego Spisu Abonentów

Łódzkiej Sieci Telefonów na rok 1930.

Spisy w ilości po jednym egzemplarzu do każdego głównego aparatu i po jednym egzemplarzu do każdego dodatkowego aparatu będą dostarczone do domu wszystkim abonentom, zgłaszanie się zatem po takowe do biura Zarządu Telefonów jest zbyteczne.

Należność za każdy egzemplarz Spis w myśl par. 18 warunków korzystania z Sieci została ustaloną na złoty jeden i będzie policzoną P. P. Abonentom w rachunkach za abonament telefoniczny.

Posłańcom za roznoszenie Spisu ze strony P.P. Abonentów nie należy się żadna zapłata.

דער שווערסטער קלאפ פאר דער לאנדאנער רעגירונג

דער יודישער ישוב אין א"י און די אימיגראציע-גזירה

ירושלים, (יט"א)
דאס צוריקציהען די אימיגראציע-קוואטא ווערט בעטראכט אין אלע יודישע קרייזען אין ירושלים אלס דער שווערסטער קלאפ מצד דער ענגלישער רעגירונג פאר דער יודישער נאציאנאל-היים-בעוועגונג זייט דעם אפהאלטען די אימיגראציע אין יאהר 1921 נאך די אונרוהען אין יפו און דער פערפליכטונג פון „ווייסען בוך". דער דאזיגער קלאפ פון לאנדאן, וועלכער איז בעזונדערס שווער, ווי עס ווערט אנגעוויזען, פאר דער ציוניסטישער אנפיהרערשאפט, איז אויך אן אינגארדנונג פון דער ארץ-ישראל אדמיניסטראציע, ווייל, ווי דער אפיציעלער ציוניסטישער קאמוניקאט שטעלט פעסט, איז די אימיגראציע-קוואטא צוריקגעצויגען געווארען צוליב פאליטישע מאטיווען, הגם די א"י-רעגירונג האט זי בעטראכט אלס עקאנאמיש בערעכטיגט.

עס איז נישט ווילדונג, ווי ווייט מילד עס וועט אינטערפרעטירט ווערען די פעראָרדנונג, געמעגדיג אין בעטראכט איהר צייטווייליגען כאראקטער און אז אין די קומפטיגע חדשים קען פארקומען אן אימיגראציע אויפ'ן חשבון פון דער שוין בעשטימטער קוואטא, דארף פיהלט מען, אז די אימיגראציע-גזירה ענטפלעקט די געפעהרליכע פאליטיק, וועלכע די רעגירונג איז גענייגט דורכצופיהרען אין דער צוקונפט און וועלכע בעשטעהט דערין, וואס די רעגירונג מאכט פאליטישע זשעסטען לגבי יודען אונטער דער פארם פון צוזאגען אפצוהיטען דעם מאנדאט און אין דער זעלבער צייט ערטיילט זי ווילכטיגע עקאנאמישע קאנצעסיעס די אראבער אויפ'ן חשבון פון די יודען.

די פעראנטווארטליכע יודישע עפענטליכע מיינונג אין א"י איז בעזונדערס פערוואונדערט, וואס דער הויך-קאמיסאר האט וועגען דער פעראָרדנונג מיטגעטיילט דעם פארזיצער פון דער אראבישער עקזעקוטיווע נאך פאר דעם ווי די ציוניסטישע עקזעקוטיווע איז וועגען דעם אינפארמירט געווארען און אז די ערשטע עפענטליכע ידיעה איז ערשינען אין ארגאן פון דער אראבישער עקזעקוטיווע „אל האיאם".

מען גלויבט דא, אז הן די א"י-אדמיניסטראציע, הן די לאנדאנער רעגירונג בעמיהען זיך, אז די ציוניסטען זאלען נישט בעטראכטען די פעראָרדנונג אלס אן אפשטעלונג פון דער אימיגראציע, נאר בלויז אלס א שריט, וואס איז א פועל-יוצא דערפון, דאס די עקאנאמישע אויפנאהמ-פעהיגקייטען פון לאנד ווע"ט איצט אויסגעפארשט דורך סער סימפסאן און אויף דער צייט פון דער אויספארשונג ווערט אפגעהאלטען די פריהערדיגע אימיגראציע-קוואטא. אבער וואס פאר א רעזולטאטען די אויספארשונג זאל נישט געבען, קען גיט זיין קיין שום צווייפעל, אז א"י קען אויפנעמען 3,300 יודישע איינוואנדערער אין די נעקסטע 6 חדשים, אויב עס פעהלט איצט אוים ארבייטער-הענד אין א"י. די רעגירונג איז אויך בעזארגט צו געבען צו פערשטעהען, אז עס איז נישט אפגעשטעלט געווארען די אימיגראציע פון איינוואנדערער, וואס זענען מאטעריעל אונאפהענגיג, נאר בלויז פון ארבייטער-אימיגראנטען. די אלגעמיינע איבערצייגונג איז אבער, אז די ענגלישע רעגירונג רוכטעט זיך מיט פאליטישע מאטיווען און ס'ווערט מיטגעטיילט, אז די ציוניסטישע אנפיהרערשאפט וועט פיהרען א קאמף מיט דער דאזיגער באלאנס מיט אלע מיטלען, וואס געפינען זיך אין איהר רשות.

—0§0—

Dr. B. DONCHIN

ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Moniuszki 1, tel. 209-97.

נעהמט אן פון 1—10 און פון 4—7 אווענד

דאס ערשטע ארטאדאקסישע לעהר-אנשטאלט

„דרכי-נעם" פון ג. א. ליסס

אין לאדז, קילינסקי 50, טעלעפאן 215-26

מאכט דערמיט בעקאנט, אז די איינשרייבונגען פון די תלמידים אויף נייעם שול-יאהר 1930/31 ווערען אנגענומען טעגליך אין דער קאנצעלאריע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7 נאכמיטאג.

בעמערקונג: גלייכצייטיג ווערט געמאלדען, אז פאר די בעקוועמליכקייט פון די קינדער, וועלכע וואוינען אויף דער צווייטער זייט פון דער טראמוויי-ליניע אויף דער פיעטריקאווער גאס ווערט געעפענט ווערען פון נייעם שול-יאהר 1930/31 ד. ה. פון 1 ווריזעשיען 1930. איז א ערשטקלאסיגע, קאמפארט איינגעארדענטען, גרויסע און ליכטיגע לאקאל, מיט אלערליי נויטיגע טעכנישע און היגיענישע איינריכטונגען מיט דעם זעלבען, בעוואוסטען אין לאדז לעהר-פערסאנאל פון „דרכי-נעם", קילינסקי 50.

א לעהר-אנשטאלט אויף אלעי 1 מאי 20 (זשעראמסקא 16) פראנט 1. שטאק.

אלע איינשרייבונגען פון די תלמידים ווערן אנגענומען אין דער קאנצעלאריע אויף קילינסקי 50.

די ל י ט ו נ ג.

מארגען 12 מיטאג די ערשטע סיים-זיצונג

דער טאג ארדנונג ענטהאלט כמעט בלויז ווירטשאפטליכע פראגען

3-טע לייענונג פון געזעץ-פראיעקט וועגן אפשאפן די צארישע באגרענצונגען

צי וועט אויך צונויפגערופן ווערן דער סענאט?

מארגען די ערשטע סיים-זיצונג

וו א ר ש א, 21. (טעל.) דער סיים-מארשאלעק דאשינסקי האט היינט בעשטימט די ערשטע זיצונג פון סיים אויף פרייטאג דעם 23. ד. ח. 12 מיטאג.

—=0§0=—

צי וועט אויך צונויפגערופן ווערן דער סענאט

וו א ר ש א, 21. (טעל.) דער טאג-ארדנונג פון דער פרייטאגדיגער סיים זיצונג ענטהאלט כמעט בלויז ווירטשאפטליכע פראגען. צו. אנד. וועל אויך אנגענומען ווערן אין דער דריטער לייענונג דער געזעץ-פראיעקט וועגן אפשאפן די צארישע באגרענצונגען.

וו א ר ש א, 21. (טעל.) ביז היינט איז אבער איז נאך נישט ערשיינען קיין דעקרעט וועגן צונויפרופן דעם סענאט. אין די סיים קרייזן שמועסט מען דערוועגן, אז די רעגירונג וויל דעם סענאט נישט צונויפרופן, ווייל דער ארטיקעל 25 פון דער קאנסטיטוציע, און וועלכן עס רעדט זיך וועגן צונויפרופן א אויסערגעווענליכער סיים-סעסיע, דערמאנט גארנישט וועגן צונויפרופן אויך דעם סענאט. דערוויבער מיינט די רעגירונג אויס, אז אויף צונויפרופן דעם סענאט, דארף מען אפגעבן א באזונדערע פעטיציע.

דאגעגען אין די סענאט-קרייזן האלט מען, אז דער סענאט וועט יא צונויפגערופן ווערן, אבער דאס וועט ערשט געשעהן פרייטאג, נאכדעם ווי דער סענאט-מארשאלעק שימאנסקי וועט צוריק קומען קיין ווארשא

70 עולים אפגעפאהרען קיין א"י

וו א ר ש א, (טעל.) היינט שפעט אין אווענד זענען אפגעפאהרען פון ווארשא 70 עולים קיין א"י, וואס פאהרען אויף ארויספאדערונגען. ביים באהן האט זיך צונויפגעקליבען א גרויסער עולם, וואס איז געקומען בעגלייטען די אפפאהרענדע. צווישען די מלוים האט געהערשט א געדריקטע שטימונג.

עקס-קייזער ווילהעלם שווער קראנק

אמסטערדאם, 21. (סב.) קייזער ווילהעלם דער צווייטער איז פון דארן מעלדעט מען, אז עקס שווער קראנק געווארען.

זיצונג פון מיניסטארען-ראט

וו א ר ש א, (טעל.) היינט איז פארגעקומען א זיצונג פון מיניסטארען-ראט, אויף וועלכער עס זענען בעטראכט געווארען בלויז ווירטשאפטליכע פראגען. די זיצונג האט געדויערט ביז שפעט אין אווענד. עס האט היינט אויך אפגעהאלטען א זיצונג דער עקאנאמישער קאמיטעט ביים מיניסטארען-ראט.

דער פרעמיער ביים מארשאל פילסודסקי

וו א ר ש א, (טעל.) היינט האט פרעמיער סלאוועק אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט מארשאל פילסודסקי. ווי מען שמועסט איז די הויפט טעמא פון דער קאנפערענץ געווען יא צונויפצורופען דעם סענאט, צי ניין.

געוואלדיגע שטיער-אויסמעסטונגען אויף דער פראווינץ

וו א ר ש א, 21. (טעל.) היינט האט א דעלעגאציע פון די קליינהענדלער זיך פארגעשטעלט אין פינאנץ מיניסטעריום און אפגעגעבן א מעמאריאל וועגן די גרויסע אויסמעסטונג פון די שטייערן אויף דער פראווינץ, וואס שטייגער אפט איבער מיט 1000 פראצ. פון דער פאראיאהריגען שטייער אויסמעסטונג.

דער דיר. קאפקא האט צוגעזאגט צו שיקען ספעציעלע אינספעקטארען אויף דער פראווינץ דורכצופיהרען אן'אייס-פארשונג און דאן וועט ארויסגעגעבן ווערען א ענטשפרעכענדער צירקולאר.

וו א ר ש א, 21. (טעל.) איך די האנדעלקאמער, וואס בעקומען פון דער פראווינץ אלארמירענדע ידיעות וועגן די געוואלדיגע הויעהריגע שטייער-אויסמעסטונגען נעמען אונטער א אינטערווענץ.

דעלעגאציע פון פאריזער שטאט-ראט אין ווארשא

וו א ר ש א, 21. (טעל.) היינט קומט קיין ווארשא א דעלעגאציע פון פאריזער שטאט-ראט. פאר דער דעלעגאציע ווערט צוגעגרייט א פייערליכער קבלת פנים.

אפיציעלער קאמוניקאט פון דער יודישער אגענץ

וועגען פערלויף פון געשעהענישען אין צוזאמענהאנג מיט'ן אפשטעלען די אימיגראציע קיין ארץ ישראל

י ר ו ש ל י ם (יטא) די עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ אין א"י האט פערעפענטליכט פאלגענדען אפיציעלען קאמוניקאט:

די עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ וויל בעקענען די עפענטליכע מיינונג מיט'ן פאקטישען פערלויף פון די געשעהענישען אין צוזאמענהאנג מיט דער פראגע פון אימיגראציע-ערלויבנישען קיין ארץ ישראל אויפ'ן לויפענדען האלב-יאהר. דעם 17. פעברואר, נאכדעם ווי די עקזעקוטיווע האט געמאכט געוויסע פארשטעלונגען, האט די א"י-רעגירונג בעשטימט 950 אימיגראציע-סערטיפיקאטען אלס פארשוס אויפ'ן האלב-יאהר אפריל-סעפטעמבער. דעם 17. מערץ האט די עקזעקוטיווע דערלאנגט אויפ'ן געהעריגען וועג א בקשה וועגן בעשטעטיגען אויף דעם האלב-יאהר א הערלפט פון דער יעהרליכער קוואטע ארבייטער-אימיגראנטען אין דער הויך פון 3.143. דעם 12. מאי האט דער לייטער פון דער אימיגראציע-אפטיילונג מיטגעטיילט דער עקזעקוטיווע, דאס נאכדעם ווי דער אימיגראציע-פלאן איז בעטראכט געווארען דורך דעם הויך-קאמיסאר, איז ער בעפולמעכטיגט געווארען צו ערטיילען 3.300 סערטיפיקאטען, אריינרעכענענדיג שוין די 950.

דעם 14. מאי איז קאלאניעל קיש איינגעלאדען געווארן צום הויפט-סעקרעטאר פון דער א"י-רעגירונג, וועלכע האט אים איבערגעגעבען, דאס לויט אן'אנווייזונג פון דעם קאלאניען-סעקרעטאר, האט דער הויך-קאמיסאר פעראָרדענט מבטל צו מאכען די סערטיפיקאטען, וואס זענען שוין בעשטעטיגט געווארען אין דעם בריף פון 12 מאי און אפהאלטען זיי ביז צו דער פערענדיגונג פון דער סימפסאנס אויספארשונג.

קאל. קיש האט זיך דאן געווענדעט וועגען אן'אויפקלערונג בעם הויך-קאמיסאר וועלכער האט אים נאכאמאל פון דער יודישער אגענץ איבערגעגעבען א פייער-ליכען פראטעסט געגען דעם אפשטעלען, צולייב פאליטישע מאטיווען, די אימיגראציע, וועלכע די א"י-רעגירונג האט אנערקענט אלס עקאנאמיש בערעכטיגט.

וועגען דאס צוריקציהען די אימיגראציע-ערלויבנישען האט נאכדעם פאר-מעל מיטגעטיילט דער עקזעקוטיווע דער לייטער פון אימיגראציע-דעפארטא-מענט אין א בריף פון 16 מאי. אין דעם זעלבען בריף זענען בעשטעטיגט געווא-רען די פריהערע ארויסגעגעבענע 950 סערטיפיקאטען, פון וועלכע 485 זענען פונאנדערגעטיילט געווארען שוין אין דעם זעלבען טאג. די אימיגראציע פון אנדערע קאטעגאריעס, שטעלט ווייטער פעסט דער קאמוניקאט — איז נישט גע-ענדערט געווארען.

—=0§0=—

יודישער טעאטער אין פילהארמאניע זאל — נארוטאוויטש 20 —
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן

גאסטראלען פון מאריס לאמפע

אלע פארשטעלונגען צו פאלק-פרייזן פון 1 ביז 3 זל.
שבת, 4 נאכמ. שבת, ד. 24. זונטאג, ד. 25. מאנטאג ד. 26. 9 אווענד
פרעמיערע!! צום ערשטען מאל אין לאדז פרעמיערע!!
גרויסער סוקצעס פון מאריס לאמפע

20 נומערן — פאלקסטימליכע געזאנג און טענץ — 20 נומערן

מיט'ן רבינ'ס כח

אין 3 אקטען פון לפידות ראל שבתי—מאריס לאמפע
אלע ארטיסטען אין פערשידענארטיגע ראלען — שעהנע אויסשטאטונג.
ספעציעלע מוזיק - חסידישע טענץ

דינסטאג, דעם 27-טען פינקטליך 9 אווענד פרייזען פון 1 ביז 3 זלאטעס
גרעסטער ערפאלג פון מאריס לאמפע אין שלום עליכם'ס בעסטע מייס-טערווערק געשפילט געווארען דורך מאריס לאמפע אין די גרעסטע שטעט פון פוילען מיט א ריזיגען ערפאלג

טוביה דער מילכיגער

אין 4 אקטען פון שלום עליכם ראל טוביה – מאריס לאמפע

ס'נעמט אנטייל לויט א.ב. פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא, נערה, פארערמאן און ליבראווסקא, מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, הערשקאוויטש, האמבורגער, נייהויז, פאלאנסקי און ראקאוו מוזיקאלישע לייטונג—ל. זעלמאן.

בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען צו בעקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע.

„קינדער-גן-עדן"
אינטערנאט פאר קינדער און שול-יוגענד
אין טשארנעצקא-גורא
אונטער דער לייטונג פון פר. שולמית פאזנאנסקא, געוו. לייטערין פון א קינדער-פענסיאנאט אין ארץ-ישראל.
אין דער קאמפארט-איינגעריכטעטער ניי-אויסגעבויטע ווילע פון ה' אטלאס אין פער'כשופ'טער געגענד (אין סאמע וואלד). ערעפנונג דעם 21 מאי. זארגפולע אויפזיכט און פערפלעגונג איז געזיכערט. העלע זוניגע צימערן. מעדעצינישע אויפזיכט אויפ'ן ארט. פאר קינדער פון 4—7 יאהר א פרעבעל-אבטיילונג. קלאוויר, פערוויילונגען א. ד. גל. – פאר יוגענד פעדאגאגישע אבטיילונג. צוגענגליכע פרייזען.
אפערטען אדער אויספיהרליכע אינפארמאציעס פון 10—1 און פון 4—8 ביי פר. ש. פאזנאנסקא, לאדז, מאגיסטראצקא 20 טעלעפאן 20103.

Gimnazjum Humanistyczne Męskie
I. Kacenelsona
Cegielniana 28, tel. 151-79
די קאנצעלאריע נעמט אן איינמעלדונגען פון נייע שילער טאג-טעגליך פון 9 פריה ביז 2 מיטאג און פון 5 ביז 7 נאכמיטאג
די דירעקציע.

לעזט און אבאנירט
לאדזשער טאגעבלאט

8-טונג!
דאס
לאדזשער טאגעבלאט
בעקומט מען טעגליך 6 א זייגער פריה
אין אלע באהו-קיאסקען
„רוך"
(„Ruch")

אונזער געעהרטען פערוואלטונגס-פרעזעס
ה' חיים מענדעל וויענער
ווינשען מיר א הארציגען מזל-טוב צו דער פערלאבונג פון זיין טאכטער
זיסעל מיט ה' יצחק איזיק דיאמענט
דער ראט און פערוואלטונג
פון דער קליינהענדלער-באנק
אגראדאווא 2

אונזער געעהרטען פערוואלטונגס-פרעזעס
ה' חיים מענדעל וויענער
צוליב דער פערלאבונג פון זיין טאכטער
זיסעל מיט ה' יצחק איזיק דיאמענט
ווינשען מיר א הארציגען מזל-טוב
דאס פערסאנאל
פון דער קליינהענדלער-באנק
אגראדאווא 2

Dr. med.
G. Gersztajn
ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייטען
Traugutta 12 (טראוגוטא)
Telefon 175-10
נעמט אן פון 11 ביז 1 און פון 7 ביז 9 אווענד.

Dr.Med. E. Reicher
ספעציאל ארצט
פאר הויט האר און וועגערישע קראנקהייטען
דיאטערמיע-בעהאנדלונג און עלעקטרא-טעראפיע
פאלודניאווא 28 טעל. 201-93. נעמט אן פון 8—10 פריה; 12—3 און 6—9 אוו. זונטאג פון 9—2 מיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען

Dr. Niewiażski
אנדזשעיא 5 טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—9 אווענד.
ספעציאליסט
פאר סיפיליס, טריפער און מענער-שוואכע
בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
פאר דאמען ספעציעלער ווארטע-זאל.

יין כשר!!!
ווער עס וויל זיך איבערצייגען, אז ווין דארף זיין גוט, כאטש עס קאסט ביליג עמפפעהלען מיר פון דער נייער ערעפענטער ווין און מעהד-פאבריק
א פלאש פון א ¼ ליטער זעהר גוטען ראזינען ווין
צו פאבריקס-פרייזען
נאר 65 גראשען.
מיט אכטונג
ווין- און מעהד-פאבריק „פראגרעס"
2 אלטער מארק 2.

Dr. med. H. Lajchter
צאהן-כירורג
קיפער, דושאנסלאס גומען, צינג-קראנקהייטען א.ד.ג.
זשעלאנא 9 טעל. 149-66 1 שטאק פראנט.
נעמט אן פון 2.30 נ"מ. ביז 6.30 אוו.

Dr. med. Adam Bender
נארוטאוויטשא 30 טעל. 114-75
ספעצ. פאר אינערליכע און הארץ-קראנקהייטען

Dr. Wołkowyski
צעגיעלניאנא 25
טעלעפאן 126-87
ספעציאל-ארצט פאר הויט וועגערישע קראנק-הייטען און מענער-שוועכע. אלע-ארט אנאליזען
בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעמט אן פון 8—2, און פון 6—9 אווענד.
בעזונדער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Lekarz-dentysta
ש. ליבערמאן
ציין-כירורג
11-טער ליסטאפאד (קאנסטאנטינער) 46,
טעלעפאן 172-06
נעמט אן פון 1 ביז 7 אווענט
צו לעטשניצע פרייזן

Dr. A. Mazur
וסכאדניא 65, — טעל. 166-01
נעמט אן פון 10—2.81.30 און 4—6 אווענד

לאדזער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר (עמפ.-אן) פון 6 ביז 7 אין אווענט.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען: רעדאקציע 10057. אדמיניסטראציע 100.47

היינטיגער גענעראל-שטרייק פון ישוב אין ארץ-ישראל

די געדולד פון יונגען יודישען ישוב, וואס האט מיט אזוי פיל האפנונגען געקוקט אויף דעם מארגענס „פורש" פון 20. יאהרהונדערט, איז ענדליך געפלאצט. און היינט וועט דער גאנצער ישוב ארויסטרעטען מיט א גענעראל-שטרייק.

דאס איז דער פראטעסט פון יודישען ישוב געגען דער אונערהערטער אימיגראציע-גזירה; א גזירה, וואס איז געקומען אין א צייט, ווען דאס לאנד פאדערט העלף. ווען די ערד שרייט — בעארבייט מיך! ווען די זומפען רופען, אז מען זאל זיי אויסטרוקענען און די ווארשטאטען שרייען: גיט אונז יונגע און געזונטע ארבייטס-הענט.

דאס איז נישט בלויז אן'אטענטאט אויף דער יודישער נאציאנאלע היים, אויף די ציוניסטישע האפנונגען, אויף די טויזענד-יעהריגע חלומות פון א גאנץ פאלק. דאס איז מיט א מעסער אין ריקען פון יודישען ארגאניזם אין אלע לענדער, און אין אלע ערטער, פון אלע עקען אין דער וועלט.

דער גענעראל-שטרייק פון שווער-געפרובטען יודישען ישוב אין ארץ ישראל, שטעלט דעריבער היינט אפ דאס גאנצע לעבען און די קעמערלעך פון ווירטשאפטליכען ארגאניזם אין ארץ ישראל, וואס געפינט זיך אין יוד. הענד. און דאס מאדערנע ווירטשאפטליכע לעבען געפינט זיך נאר אין די הענט פונ'ם יודישן ישוב. דער יונגער יודישער ישוב האט געפאנגען אין זיין מעכטיגען ארים דעם מעטאלענעם פארעם פון דער עלעקטריזיטעט, וואס ווארפט ליכט און קראפט פאר אלעם, וואס לעבט אין ארץ ישראל. דער יודישער גענעראל-שטרייק צווינגט אזוי ארום אפילו אפצושטעלן אלע אנדערע נישט יודישע אונטערנעמונגען און לאזט ענגלאנד וועט פאר זיך אין היינטיגען טאג דערזעהן, ווער עס איז דער שטארקער און רעגירנדער פאקטאר אין לאנד: צי דער יודישער ישוב, וואס האט אין משך פון פופציג יאהר פערוואנדעלט וויסטע מדבריות און פרוכטבארע שטיקער לאנד, אדער דער אראבישער עפענדי, וואס האט זיינע טויזענד יאהרען פערזומפט און פערוויסט דאס לאנד, וואס איז אמאל געווען אן ארץ זבת חלב ודבש.

קליין איז דער יודישער ישוב אין א"י. די ענגלישע מאכט-האבער וועלען זיך מוזען אבער רעכענען מיט זיין פראטעסט. דער היינטיגער גענעראל-שטרייק דארף בעווייזען, אז דאס יודישע פאלק האט אויסער דאנקבארקייט און לאיאליטעט אויך א מעכטיג ווארט פון פראטעסט, ווען מען טרעט זיינע לעבעדיגע אינטערעסען מיט די פיס. און די ענגלישע הערשער וועלען זיך מוזען דערמיט רעכענען.

די געשיכטע פון יודישען פאלק האט שוין געהאט צייטען מיט אזא גרויסע און שטארקע אימפעריע, ווי ענגלאנד. דאס יודישע פאלק איז שוין אמאל געשטאנען פנים אל פנים מיט דער מעכטיגער און שטארקער רוים. אדריאנוס קיסר האט פערוואנדעלט די שטאט ירושלים אין א „קאפיטאלאניא" — אין א שטאט אהן יודען, אבער דאס קליינע צושלאגענע און אונטערדריקטע הייפעלע יודען האט פערוואנדעלט די שטאלצע רוים אין א פסעודא-ירושלים... דער רוימישער ארגאניזם איז צופרעסען געווארען פון איהרע מיקראבען און אונטערגעגאנגען...

דעם „פאלק פון דער ביבעל" און ענגלאנד איז מסתמא גאנץ גוט בעקאנט די דאזיגע געשיכטע... און געשיכטע האט א טבע, אז זי חזרט זיך איבער.

—פר.

310 טויזענד יודען אויף אוקראינע
דארפען נאך פראדוקטיוויזירט ווערען

מאסקווא (יטא) דער בעקאנטער יודישער סטאטיסטיקער י. קאנטאר, הויפט-סעקרעטאר פון אוקראינישען „קאמזעט", האט געהאלטען אין כארקאוו א רעפעראט, אין וועלכען ער האט פעסטגעשטעלט, דאס דריי הונדערט טויזענד יודען אויף אוקראינא וועלען נאך מוזען פראדוקטיוויזירט ווערען, אפילו ביי די בעסטע אומשטענדען. קאנטאר האט אויסגעדריקט די מיינונג, אז די דאזיגע צאהל יודען וועט נישט קענען פראדוקטיוויזירט ווערען, אויב זיי וועלען בלייבען אין די שטעטלעך, אפילו ווען די שטעטלעך זאלען אינדוסטריאליזירט ווערען. עס איז דעריבער וויכטיג, וואס שטארקער צו פערשפרייטען דעם געדאנק פון דער יודישער קאלאניזאציע.

אויף דעם דריטען צוזאמענפאהר פון אוקראינישען „געזערד" איז אפגעגעבען געווארען א בעריכט, אז די ארבייט פון „געזערד" איז אין פערלויף פון דעם פערגאנגענעם יאהר געגאנגען שוואכער ווי פריהער. אויפ'ן צוזאמענפאהר איז אויך בעריכטעט געווארען, אז אנ'ערך 13.000 יודען האבען זיך איינגעארדענט ארום די שטעטלעך אויף אוקראינא אין 339 קאלעקטיוון.

פאר אנטיילנעמען אין 1-טען מאי-דעמאנסטראציע.

ירושלים (יטא) בן-ארי, דער סעקרעטאר פון ארבייטער-ראט אין פתח תקוה, איז פעראורטיילט געווארען אויף איין יאהר 50 פונט אלס דעפאזיט פאר אנטייל נעמען אין דער 1-טער מאי-דעמאנסטראציע.

—080—

אינדיען און ארץ-ישראל

די מוסולמענישע מינדערהייט אין אינדיען און די אראבישע מעהרהייט אין א"י. — וואס האט געוואלט די אראבישע דעלעגאציע אין אינדיען? — ווי אזוי די אראבישע עקזעקוטיווע האט בעאיינפלוסט די רעגירונג פון די ענגלישע סאציאליסטען.

(א בריף פון לאנדאן, ספעציעל פאר'ן „לאדזער טאגעבלאט") — פון **א. פוניאנסקי.**

די געשעהענישען אינ'ם פאליטישען לעבען פון דער בריטישער אימפעריע פאר די לעצטע פאר וואכען האבען זיך אזוי צוזאמענגעשטעלט, אז זיי בילדען א גאר גינסטיגען באדען פאר דער פאלעסטינער אראבישער דעלעגאציע און זייערע פאדערונגען פון דער ענגלישער רעגירונג. עס האט די אראבער אפגעגליקט צו טרעפען גראד אויף דעם מאמענט, ווען ענגלאנד'ס אינטערעסען זענען קאנצענטרירט נישט אויף אייראפעאישער פאליטיק, נאר אויף קאלאניאלע אנגעלעגענהייטען. אויפ'ן געביט פון אויסלענדישער פאליטיק רעכענט זיך די ענגלישע רעגירונג צוגלייך מיט אלע אנדערע מלוכות, אויך מיט'ן יודישען דעת הקהל. ווען אבער וויכטיגע קאלאניאלע פראבלעמען דארפען געלעזט ווערען, דאן האט די יודישע אויסלענדישע מיינונג גאר קיין איינפלוס נישט. דא שפילט דוקא א גרויסע ראלע די מיינונג פון דער מוסולמענישער וועלט.

אויפצוהאלטען א פריינדליכע בעציהונג פון די מוסולמענער איז פאר די ענגלענדער פון קאלאסאל-גרויסער וויכטיגקייט. דער ארגומענט פון „רעכט דורך ערהאבערונג" איז היינט שוין נישט מעהר אזוי איבערצייגענד. מיט דער בילדונג פון פעלקער-בונד זענען געשאפען געווארען מעהר גערעכטע בעגריפען אויף דעם געביט פון קאלאניאלער הערשאפט. אין יאהר 1921, בעת אנפאנג פון „ציווילער אונגעהארכזאמקייט" אין אינדיען, ווען דער מיסטישער קאמף האט נאך נישט געטראגען קיין מסוכנ'דיגען כאראקטער, איז די שטעלונג פון די מוסולמענער צו גאנדי'ס קאמפאניע נישט געווען קלאר און פאקטיש נישט געהאט קיין ענטשיידענדען ווערט. גאנדי'ס קאמפאניע האט אבער ביסלעכווייז זיך פערשפרייט איבער גאנץ אינדיען און אנגענומען אנ'אלארמירענדן מאסשטאב. דאן האבען די אפיציעלע מוסולמענישע קרייזען געמוזט אננעמען א בעשטימטע שטעלונג צו גאנדי'ס בעוועגונג. זיי האבען פערהאנדעלט מיט אהם, אבער נישט געקאנט קומען צו א פערשטענדיגונג. — ווי בעקאנט, האבען זיי טאקע צווישען זיך איבערהויפט קיינמאל נישט געלעבט בשלום, און יעדער ווייס וועגען די אפטע מלחמות צווישען זיי.

ענגלאנד ווייס גאנץ גוט, אז אויף דעם מוסולמענישען עלעמענט אין אינדיען קאן זי זיך נישט אויף לאנג פערלאזען. כל-זמן אבער דער קריזיס אין אינדיען האלט אן, מוז ענגלאנד זיך מוהען מיט אלע מיטלען צו האלטען די מוסולמענער אויף איהר זייט. זי מוז זיך מיט זיי רעכענען און אזוי ווייט ווי מעגליך זיי צופרידענשטעלען. און אז די אינדישע מוסולמענישע קאנפערענץ פאר ארץ ישראל האט אנגענומען רעזאלוציעס, קאן די ענגלישע רעגירונג זיי נישט אינגאנצען איגנארירען. און דער דעליקאטער סיטואציע מוז ענגלאנד דעמאנסטרירען פריינדליכע בעציהונג אויך צו די מוסולמענער אין ארץ-ישראל, צו דער פלומר'שט געקרענקטער אראבישער בעפעלקערונג.

עגיפטען שטעהט אויך איצט אין פערהאנדלונגען מיט דער ענגלישער רעגירונג. צוליב דעם אבער, ווייל די פערהעלטנישען אין ארץ-ישראל זענען צו גוט בעקאנט פאר די עגיפטער, צו בשום ווייל די עגיפטער בעטראכטען זיך אלס פאלשטענדיג בעזונדערע נאציע, האבען זיי און דער קאמפאניע פון די ארץ-ישראל'דיגע אראבער קיין שום חלק נים גענומען און זיך נישט געמיהט אויסצונוצען וועלכען עס איז איינפלוס. נאך מעהר, עס איז גאנץ גוט בעקאנט, אז ווען די ארץ-ישראל'דיגע דעלעגאציע האט זיך געקליבען קומען קיין לאנדאן, האבען זיי אפגעווארט דעם מאמענט, ווען עס וועט פאהרען די עגיפטישע דעלעגאציע, וועלכע איז איינגעלאדען געווארען קיין לאנדאן אפיציעל צו פערהאנדלען מיט דער ענגלישער רעגירונג. די אראבישע דעלעגאציע האט אויסגערעכענט, אז פאהרענדיג צוזאמען מיט דער עגיפטישער דעלעגאציע וועלען זיי אויך, ווענינסטענס, פאר דער וועלט, בעקומען א וועלכען עס איז אפיציעלען כאראקטער, און אפשר טאקע אינטערעסירען וועט זיך זיי איינגעבען איינצוצ'שמוס'ן מיט'ן עגיפטישען פרעמיער און אנדערע מיניסטארען. ווי בעקאנט, איז דער עגיפטישער ענטפער צו דער אראבישער דעלעגאציע געווען א זעהר ענטשיידענדער: „אז אויף זייער שיף איז קיין פלאץ מעהר נישטא"... ביז איצט האט די עגיפטישע דעלעגאציע זיך אפגעזאגט צו בעאיינפלוסען ווי עס איז די ענגלישע רעגירונג לטובת די ארץ-ישראל'דיגע אראבער.

ווען מען שטעלט די פראגע, צי זענען די אינדישע מוסולמענער בעסערע פריינד צו די ארץ-ישראל'דיגע אראבער, ווי די עגיפטער און ווי דאס קומט, אז צו א קאנפערענץ, וועלכע זיי האבען צוזאמענגערופען בנוגע ארץ-ישראל, זענען זיך צוזאמענגעקומען איינגע צעהנדליג טויזענד מענשען, קומט במילא אויף א ספק, צי און טאקע די איינצוגע אויפ-

(ענדע—זיט 6)

דער אטענטאט אויפ'ן רוסישען גרויס-פירשט סערגיי אלעקסאנדראוויטש,
וועלכער איז פארגעקומען מיט 25 יאהר צוריק

(פארטזעצונג)

מען האט פערשפרייט קלאנגען, אז אונטער דער ווירקונג פון דער גרויס-פירשטין האט קאליאעוו ארויסגעוויזען חרטה, רעליגיעזע שטימונג, און אנדערע איינסינואציעס. אזא פאלשער בעריכט וועגען זיין שמועס מיט דער גרויספירשטין האט פערשאפט קאליאעוו'ן גרויס עגמת נפש, און דעם 24. מערץ שרייבט ער איהר א בריוו:

„איך האב אייך נישט גערופען, איהר זענט אליין געקומען צו מיר; פאלגליך פאלט די גאנצע אחריות פון דעם בעזוך נאר אויף אייך. אונזער שמועס איז פארגעקומען, ווענוגסטענס פון דער אויסערליכער זייט, ביי אינטימע אומשטענדען. אלעס וואס איז פארגעקומען צווישען אונז ביידע, האט נישט בעדארפט פערעפענטליכט ווערען, ווי א זאך וואס בעלאנגט נאר צו אונז. מיר זענען זיך צונויפגעקומען אויף א נייטראלען באדען לויט אייער איינגענעם אויסדרוק, ווי א מענש מיט א מענשען, און, פאלגליך האבען מיר ביידע געהאט די גלייכע רעכט צו בלייבען אינקאגניטא. אנדערש, ווי אזוי דארף מען פערשטעהן די אומאנשטענדיגקייט פון אייערע קריסטליכע געפיהלען? איך האב מיר פערלאזט אויף אייער איידעלקייט, מיינענדיג, אז אייער אפיציעלער הויכער ראנג, אייער זעלבסטווירדע קען דינען אלס גענוגענדע גאראנטיע, געגען א פערלייםדערישער אינטריגע, אין וועלכער, אזוי אדער אנדערש, איהר זענט אויך פערמישט... אבער איהר האט נישט מורא געהאט צו זיין פערמישט אין דער אינטריגע; מיין צוטרוי'ען צו אייך האט זיך נישט בערעכטיגט. ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז איהר האט נישט די ווערט פון גרויסקייט. פאר מיר איז איצט קלאר, אז דאס זענט איהר דער קוואל פון אלע ידיעות וועגען מיר, ווייל, ווער וואלט זיך דען דערוואוסט צו פערעפענטליכען דעם תוך פון אונזער שמועס, נים פרעגענדיג דערויף אייער ערלויבניש, וואס איז אין די צייטונגען אינגאנצען פערענדערט; איך האב זיך אייך נים ערקלערט פאר א גלויביגען, נים איך האב ארויסגעוויזען א סימן פון חרטה".

דער דאזיגער שארפער בריוו האט נים געקענט זיך אפשפיגלען אויף קאליאעוו'ס גורל.

דעמאלט האט ער אויך ארויסגעשיקט א בריוו צו זיינע חברים, אין וועלכען ער שרייבט:

„מיינע טייערע פריינד און אומפערגעסליכע חברים. איהר ווייסט, אז איך האב געטון אלעס, וואס איך האב געקענט, כדי צו דערגרייכען דעם 4 פעברואר א נצחון, און איך — און די גרענעצען פון מיין פערזענליכען פיהלען — בין גליקליך מיט דעם בעוואוסטזיין, אז איך האב ערפילט דעם חוב, וואס איז געלעגען אויף דער מיט בלוט פערגאסענער רוסלאנד.

„איך ווענד בעוואוסט מיינע איבערצייגונגען, און דער כח פון מיינע געפיהלען און זאל קיינער פון אייך נישט טרויערן צוליב מיין טויט...

„אדיע מיינע טייערע, איהר האט מיך געבעטען זיך נים איילען צו שטארבען, און ווירקליך, מען איילט זיך נים מיר צו טויטען. פון זינט איך בין ארעסטירט, געפאלען אונטער די גראטעס, האט זיך נאך ביי מיר קיין איינמאל נים דערוועקט דער פערלאנג, ווי ס'ניט איז צו דערהאלטען דאס לעבען. די רעוואלוציע האט מיר געגעבען גליק, וואס איז העכער פונם לעבען, און איהר בעגרייפט, אז מיין טויט — דאס איז פאר איהר נאר א קליינער אויסדרוק פון דאנקבארקייט. איך בעטראכט מיין טויט, אלס א לעצטען פראטעסט געגען א וועלט פון בלוט און טרעהרען, און איך בעדויער נאר דאס, וואס איך פערמאג מעהר נים ווי איין לעבען, וועלכעס איך שליידער אלס אן'ארויסרוף דער זעלבסטהערשאפט. איך גלויב פעסט, אז אונזער דור מיט דער קאמפס-ארגאניזאציע בראש, וועלען מאכען א סוף צו דער זעלבסטהערשאפט.

„איך וואלט נאך געוואלט, אז קיינער זאל פון מיר נים דענקען שלעכט, אז מען זאל גלויבען און דער אויפריכטיגקייט פון מיינע געפיהלען, און אין דער פעסטקייט פון מיינע איבערצייגונגען ביז'ן סוף. א בעגנאדיגונג וואלט איך בעטראכט פאר א בזיון. ענטשולדיגט אויב אין מיינע, אויסער פארטייאישע האנדלונגען, זענען געווען וועלכע ס'ניט איז נים-גלאטיגקייטען. איך האב איבערגעלעבט גענוג שארפע לייד, און שייכות מיט די אומגליקליכסטע קלאנגען, וועגען מיין שמועס מיט דער גרויספירשטין, מיט וועלכע מען האט מיך געריצט אין טורמע, כ'האב געמיינט איך בין שוין בעדעקט מיט חרפה. ווי נאר איך האב געקריגען די מעגליכקייט צו שרייבען, האב איך געשריבען א בריוו צו דער גרויספירשטין, זי בעטראכטענדיג אלס שולדיגע אין די רכילות. שפעטער, נאכ'ן משפט, איז מיר געווען נים אנגענעהם, וואס איך בין געווען נים קארעקט מיט דער גרויספירשטין...

„איך נעם אייך ארום און קוש אייך. גלויבט, אז איך בין כסדר מיט אייך, ביז מיין לעצטען אטעמצוג. נאכאמאל אדיע.

„אייער קאליאעוו".

V.

קאליאעוו'ס מוטער איז געווען א פוילישע און ער איז אויסגעוואקסען אין ווארשא, אבער ער האט זיך שטענדיג געפיהלט אלס רוסישער. זיין פאטער האט געשטאמט פון א פויערישער פאמיליע פון ריאזאנער גובערניע, און פון איהם האט ער געירשנ'ט די ליבשאפט צום רוסישען פאלק. פון דער איינציגער רוסישער גימנאזיע אין ווארשא, וואו ער האט געלערנט, האט ער ארויסגעטראגען א ראמאנטישע ליבע צו רוסלאנד און א דורשט איהר צו דינען אין נאמען פון דער מענשהייט. די ענטוזיאסטישע פון דער פריהער יונגער בעגאבטונגס-פעהיגקייט און די נייגונג צו אנאליזירען די ארומיגע ווירקליכקייט האט איהם פריה צוגעוועהנט צו דער קריטישער אפשאצונג פון דער רוסישער ארדנונג. פיהלענדיג זיך ענג אין דער אטמאספערע פון קאזיערנעם פאטריאטיזם און נאציאנאלער שנאה, איז ער ניט ארייננגעטרעטען אין ווארשאווער אוניווערזיטעט, נאר ער איז אוועקגעפאהרען קיין מאסקווא. אין זיין אויטאביאגראפיע, וואס ער האט צוגעלעגט צו דער אפעלאציע, דערצעהלט ער וועגען זיך פאלגענדעס:

(דאס ווייטערע קומט)

א פערגלייך
אין אמעריקא און ביי אונז

און „איל. קור. צאדז." שרייבט א פראפ. פון קראקאווער קאנסערוואטאריום וויקטאר לובאנסקי, וועלכער וויילט שוין א לענגערע צייט אין אמעריקא:

מיט עטליכע טעג צוריק — שרייבט ער — האב איך איבערגעלעבט דערהויבענע מינוטען. כ'האב געצאהלט שטייערן צום ערשטען מאל אין אמעריקא. מען האט מיך נישט חושד געווען אין אויפגעבען א פאלשע דעקלאראציע, כ'בין נישט אויסגעלאכט געווארען ביים אפגעבען די סומע פון מיין הכנסה. כ'בין נישט געשטאנען א שעה אין דער רעה, כ'האב זיך נישט געפיהלט ווי אנ'ארעם בעשעפעניש און דער אנווענדונג פון „אלמעכטיגען" שטייער-רעפערענט, נאר ווי אן עהרליכער און אנשטענדיגער בירגער, וועמען דער בעאמטער איז מחויב צו בעדינען.

„כ'בין ארייננגעקומען אין שטייער-אמט. ביי אלעם טישלעך זיצען אלעם בעאמטע. קיין שום רעה איז נישטא. מען הייסט מיך נישט שטעהן „נא באצשט גאשטש", נאר מען פערבעט מיך העפליך צום זיצען.

עס הייבען זיך אן די פראגען:

— ווי פיל האט איהר פערדינט אין יאהר 1929? — [illegible].

— האט איהר זיך נישט אמאל טועה געווען און ארויסגעבען די פענסיע פון יאנואר 1930? — ניין.

— זייט איהר א בעווייבטער? — יא. געהט אראפ פון דער הכנסה 1500 דאלאר.

— און קינדער האט איהר? ווי פיל? — 2. געהט אראפ פון דער הכנסה נאך 800 דאלאר.

— און אפשר מוט איהר נאך ווער אויסהאלטען? א מוטער? גוט, געהט אראפ... 400 דאלאר. בלייבט איבער אזוי פיל און אזוי פיל.

אין רעזולטאט איז מיר אויסגעקומען צו בעצאהלען איינציגע דאלאר. דערפון איז נאך אראפגערעכענט געווארען 25 פראצענט. און דערביי איז דאס אראפרעכענען געמאכט געווארען מיט אזא לייכטקייט, פונקט ווי ביי אונז אין פוילען און לייכט צוצורעכענען פראצענטער צו פראצענטער פון פראצענטער...

צום סוף האב איך, אויף דער פאדערונג פון דער שטייער-מאכט, אויפגעהויבען די האנד אין דער הייך און געשוואוירען, אז אלץ וואס איך האב אויסגעגעבען, שטימט מיט'ן אמת.

כ'בין ארויס אויף דער גאס און א קוק געטאן אויפ'ן זייגער. עס איז געווען 10 מינוט נאך 12. געקומען בין איך פונקט 12. די גאנצע פראצעדור האט אלזא געדויערט בסך-הכל 10 מינוט...

—080—

די יודען אין בוכארע זענען איצט פאליטיש עמאנציפירט, אבער עקאנאמיש זענען זיי אונטער דער באלשעוויסטישער ממשלה אויף צרות

די יודישע בעפעלקערונג ווערט דארט כסדר קלענער. — ווי זעהט אויס די יודישע ערד-איינארדנונג אין בוכארא?

אלט-בוכארא (יטא) דער פארשטעהער פון דער יט"א, וועלכער מאכט איצט א רייזע איבער בוכארע, כדי זיך בעקענען מיט דער לאגע פון די דארטיגע יודען, האט פעסטגעשטעלט, אז די יודישע בעפעלקערונג אין בוכארא האט זיך אונטער דער סאוועטישער מאכט פערקלענערט אויף א העלפט. אין אלט-בוכארא, וואו די צאהל יודען האט ביז דער רעוואלוציע דערגרייכט ביז 8000 נפשות, זענען איצט פארהאן נישט מעהר ווי 200 יודען. אין גאנץ סאמארקאנדער ראיאן זענען איצט פארהאן נים מעהר ווי 15.00 יודען, און מאשקעגמער קרייז — דריי טויזענד יודען. סך-הכל זענען אין גאנץ בוכארע איצט פארהאן 45.000 יודען.

די סאוועטישע מאכט האט אפגעשאפט פאר די בוכארער יודען אלע בעגרענצונגען, וואס האבען פאר זיי עקזיסטירט דורות-לאנג און וועלכע האבען זיך אויסגעדריקט אין דעם, וואס די יודען האבען געמוזט זיך ארומגארטלען מיט שטריק, ווען זיי זענען געגאנגען אין גאס, זיי האבען נישט געטארט פאהרען איבער'ן שטאט רייטענדיג. יודען האבען געמוזט וואוינען אין בעזונדערע קווארטאלען. די יודישע בעפעלקערונג איז דעריבער זעהר צופרידען מיט דער פאליטישער און מעשפטליכער בעפרייאונג. זי איז אבער זעהר שטארק דערשלאגען צוליב דער שלעכטער עקאנאמישער לאגע.

דער גרעסטער טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג אין בוכארע איז בעשעפטיגט אין האנדעל, ווען די סאוויעטען האבען פערכאפט די מאכט, האבען די מעהר פערמעגליכע יודען זיך אריבערגעשמוגעלט קיין פערסיען און קיין אפגאניסטאן, און בוכארא איז געבליבען בלויז די יודישע ארימקייט, וואס בעשעפטיגט זיך מיט פערשיידענע מלאכות ווי, שניידעריי, קירזשנעריי און וועבעריי.

אין א געשפרעך מיט'ן יט"א-פארשטעהער האבען זיך די פיהרער פון די בוכארער יודען געבעטען, אז די יודען אין אויסלאנד זאלען קומען צו-הילף די יודען פון בוכארע מיט אגראנאמישער הילף און מיט מאשינען, פונקט ווי זיי קומען צו-הילף דער דעקלאסירטער יודישער בעפעלקערונג פון אנדערע טיילען פון סאוויעטען-פערבאנד. די גרעסטע טייל פון דער בוכארער יודענטום זענען איצט דעקלאסירט — האבען די פיהרער פון דער יודישער קהלה אין בוכארע אנגעוויזען, — זיי זענען אלע געוועזענע הענדלער, און טארען איצט קיין האנדעל נישט פיהרען. די סאוויעטישע רעגירונג גיט זיי ערד און ארגאניזירט זיי אין האנדווערקער-ארטעלען, אבער זיי ווייסען נישט, ווי אזוי די ערד צו בעארבייטען און האבען אויך נישט קיין מאשינען פאר'ן האנדווערק.

אין א געשפרעך מיט'ן פארשטעהער פון דער אוזבעקיסטאנער רעגירונג, איז דער קארעספאנדענט פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור אינפארמירט געווארען, אז היינט-צו-טאג זענען שוין אין בוכארע פארהאן איבער דרייסיג יודישע לאנדווירטשאפטליכע ארטעלען, וואס צעהלען איבער 200 יודישע מיטגלידער. די סאוויעטישע רעגירונג פון אוזבעקיסטאן האט אויך ארגאניזירט אין בוכארע קארגע פערציג יודישע האנדווערקער-ארטעלען, וועלכע גיבען ארבייט העכער 4000 בוכארער יודען. די ארטעלען האבען גענוג רויה-מאטעריאל, זיי האבען אבער נישט די נויטיגע מאשינען. לויט דער פערזיכערונג פון דעם וויצע-פרעמיער פון אוזבעקיסטאן, וועלען אין דער נאהענטסטער צוקונפט בעזעצט ווערען אויף ערד נאך 5000 בוכארער יודישע פאמיליעס. דער וויצע-פרעמיער פון אוזבעקיסטאן האט אויך אינפארמירט דעם קארעספאנדענט פון דער „יטא", אז יודישע פרויען אין בוכארע ווערען איצט ארייגעצויגען אין זעהר א גרויסער צאהל אין די בוכארער זייד-פאבריקען אלס וועבערינס.

איינער פון די עלטסטע יוד. ארטיסטען רודאלף מארקס געשטארבען.

ניו-יארק, (יט"א) דא איז געשטארבען אין עלטער פון 83 יאהר איינער פון די עלטסטע יודישע ארטיסטען ר' רודאלף מארקס. (זיין ריכטיגער נאמען איז ראדקינסאן). רודאלף מארקס איז געבוירען געווארען אין אדעס, און די יונגע יאהרען האט ער עמיגרירט קיין לאנדאן און האט זיך גלייך אויסגעצייכענט אלס שוישפילער און משך פון 15 יאהר האט מארקס געשפילט אין די טעאטער-טרופעס פון יעקב אדלער, דוד קעסלער, בארים טאמאשעווסקי און אנדערע. רודאלף מארקס האט אויך פערפאסט איניגע טעאטער-פיעסעס. אין די לעצטע יאהרען האט זיך רודאלף מארקס פערנומען כמעט אויסשליסליך מיט אדוואקאטען-פראקטיק.

פראפ. מיכעלסאן אלס קאמפאזיטאר.

טשיקאגא (יטא) ווי עס ווערט מיטגעטיילט, האט דער בערימטער יודישער פיזיקער פראפ. אלבערט מיכעלסאן פערפאסט א מעלאדיע א. נ. „דעם זיידענס וויג ליד". דאס דאזיגע ליד האט דער בערימטער געלעהרטער פערפאסט פאר א קינד.

לאדז
22 מאי 1930.
זון אויפגאנג: 7.24
זון אונטערגאנג: 3.42
דאנערשטאג
כ"ד
אייר תר"ץ
פ' בהר-בחקתי

טאג-כראניק

די האנדעלס-קאמער אין אוהר אייגענעם פאלאץ

(א) ווי בעקאנט האט די לאדזשער האנדעלס-קאמער אפגעקויפט א פאלאץ אויף אלעע קאשטשושקי 3. געמעלדעט איז געקומען קיין לאדז דער ווארשאווער פראפ. לאלעוויטש, אונטער וועמענס אנפיהרונג עס וועט פארקומען דער רע-מאנט פון דעם פאלאץ, כדי די האנ-דעלס-קאמער זאל זיך קענען דארט ארייינציהען.

די פראפאגאנדע פאר דער בוי-הלואה

(וו) פון 2. ביז'ן 15. יוני וועט אין לאדז פארקומען די פראפאגאנדע-אקציע פאר צייכענען אבליגאציעס פון דער נייער פרעמירטער בוי-הלואה. אין דער קומענדיגער וואך וועלען שוין איבער דער שטאט פונאנדערגעקלעפט ווערען די פראפאגאנדע-פלאקאטען. אויף דער פיעטריקאווער גאס וועט געפיהרט ווע-רען די פראפאגאנדע מיט דער הילף פון ליכט-רעקלאמע.

קריזיס אהן א סוף...
באנקראטען און געריכטס-אויפזיכטען

(5) מיר האבען שוין געמעלדעט מיטגע-טיילט, אז דאס האנדעלס-געריכט האט בעשטימט א „נאדזאר" דער אקציע-געזעלשאפט פ. וו. שווייקערט אין לאדז.

די אקציען געזעלשאפט שווייקערט עק-זיסטירט שוין 65 יאהר. זינט 32 יאהר איז די פירמע פערוואנדעלט געווארען אין אן אקציען געזעלשאפט. ביים אויס-ברוך פון וועלט-קריג האט די פירמע גע-ליטען א היזק פון 2 מיליאן רובל; אייך די אקופאציע-מאכט האט דער אינ-טערנעהמונג צוגענומען סחורות און מא-שינען, אויף אנ'ענליך גרויסע סומע. די פירמע, וועלכע האט פאר'ן קריג בעשעפ-טיגט 2500 ארבייטער, האט איצט קוים 600 ארבייטער. מיט עטליכע יאהר צו-ריק האט די פירמע „פ. וו שווייקערט" געעפענט א ספעציעלע פאבריק פון גע-מיי-אויסארבייטונגען.

יעם 21. אפריל ד. י. האט דער בי-לאנס פון דער פירמע בעטראפען 23 מיליאן זל. פון אלע לאדזער באנקראטי-רטע פירמעס און פון די, וועלכע האבען גענאמען פון „נאדזארען" איז בלויז דער בילאנס פון דער פירמע „לעאנ-הארדט" געווען גרעסער.

דער אקציען- און אמארטיזאציע-קאפי-טאל פון דער פירמע פ. וו. שווייקערט בעטרעפט 16 און א האלבען מיליאן זל אין געלט, געבייידעס און מאשינען איז לאקורט 13 און א האלבען מיליאן זל. בלויז די מאשינען בעטרעפען 9 מיליאן זל דער עודף פון 3 מיליאן זל. געפינט זיך אין די פליסיגע און האלב-פליסיגע אקטיווען. די האלב-פלי-סיגע אקטיווען טרעפען אן קרוב 7 מיל-יאן זל., די אינגאנצען פליסיגע אקטי-ווען בעטרעפען 1 מיליאן 250,000 זל. אלזא, די ציפערן בעווייזען, אז די פיר-מע איז פינאנציעל נישט שטארק אויס-געשעפט. די קורצטערמינירטע פערפליכ-טונגען פון אקצעפטען און אפענע רעכ-נונגען בעטרעפען 3 מיליאן זל., וואס זענען פערזיכערט מיט פאנדען פון די בעלי-חובות. דער בילאנס ווייזט נאר ארויס 150,000 זל. היזק. אלס סבה פון די צאהלונגס-שוועריגקייטען פון דער אקציען-געזעלשאפט קאן מען אננעמען נאר דעם מינימאלען אומזאץ, וואס שטערט, וואס אנ'אמת געגען שאדענס, אבער עס גיט נישט קיין מעגליכקייט צוזאמענצושטעלען די נויטיגע סומעס, כדי צו דעקען די חובות.

אלס א נייעס אין דער פראקטיק פון האנדעלס-געריכט איז דאס אנטרויען אין דעם ענין פון „נאדזאר" ביי דער פירמע „פ וו. שווייקערט" א ספעציע-לען רעפעראט ודענען מצב פון דער פיר מע, איינעם פון די האנדעלס-ריכטער.

* * *

עס איז אויפגעלעזט געווארען דער „נאדזאר" איבער דער פירמע „ברידער קאפעמאן און ראנגעוויטש". די אונטער-נעמונג, וואס געהערט צו מיעטשיסלאוו און לעא קאפעמאן און דניאל ראנגע-וויטש, געפינט זיך אויף פיעטריקאווער 121. די פירמע פאבריצירט און פער-קויפט בוימוואל-סחורות. נאכ'ן אויסבע-סערען פון עקספערט האט דער בילאנס פון דער אונטערנעהמונג בעטראפען 350,000 זל. דער „נאדזאר" איז פער-לענגערט געווארען צום צווייטען מאל און איז געווען גילטיג ביז'ן 2. מאי. איצט האט די פירמע דערלאנגט א ביי-טע, אין וועלכער זי דאנקט פאר'ן חסד פון „נאדזאר", ווייל זי בינדט זיך נוט אוים פון די חובות.

* * *

אין מיטען האט די פירמע „ו. לעווין" (פיעטריקאווער 18) דערלאנגט א ביטע וועגען א „נאדזאר". דער בילאנס פון דער פירמע האט זיך געשלאסען מיט 130,000 זל. דער עקספערט האט איינגעזעהן, אז דער עודף פון קאפיטאל בעטרעפט 30,000 זל די ביטע וועגען בעשטימען א געריכטס-אויפזיכט איז צו ליב דעם אפגעווארפען געווארען.

„מאטקע גנב" אין שטאט-טעאטער

שבת אוונד וועט אין שטאטישען טעאטער פארקומען די לאנג-פארגעבריי-טע פרעמיערע פון שלום אש'ס בערימ-טער פיעסע „מאטקע גנב".

מען איז געשפאנט צו זעהן די דאזי-גע יודישע אויפפיהרונג אין דער ראליען-בעזעצונג פון די בעסטע קרעפטען פון היגען שטאט-טעאטער, בפרט, ווען דאס שטיק איז איינרעזשיסירט געווארען דורכ'ן בעקאנטען יודיש-פוילישען דרא-מאטורג און טעאטער-קענער ה' מארק ארענשטיין.

מיט דער פוילישער אויפפיהרונג פון „מאטקע גנב" הויבט אן ה' ארנדזשעי מארעק דעם זומער-סעזאן אין היגען שטאט-טעאטער, וואו עס וועלען גע-שטעלט ווערען מעהרערע פיעסען פון שלום אש, פרץ הירשביין און שלום עליכם.

די פרעמיערע פון „מאטקע גנב" איז פארן טעאטראלען לאדז אנ'אמת'ער סענ-סאציע

ווידער א שרפה אייף פאלודניאווא 80

(פ) געמעלדעט פארט. איז ווידער אויס-געבראכען א שרפה אין פליוואצקיס בנין אויף פאלודניאווא 80. די שרפה איז אויסגעבראכען אין פאזשעווסקי'ס שמאטע לאגער. די הזיקות זענען נישט קיין גרויסע.

טאג-קלאנגען

הער, ענגלאנד!

הער ענגלאנד!
אויב דו האסט געשעפטען מיט גאנדי'ן,
טא זענען מיר, יודען,
נישט שולדיג,
דו האסט אונז ציגיינעריש
נישט משוט פערהאנדלען,
געגוג שוין געוועזען
געדולדיג...

מיר וועלען שוין מעהר
אויף דיין יושר נישט האפען,
מיר קענען שוין מעהר איהם
נישט גלויבען,
דו ווערסט מיט הבטחות אונז מעהר
נישט פערבלאפען,
מיט ריידלאך גלאטע
פערטויבען..

מיר וועלען מיט דונער,
מיר וועלען מיט שטורעם
צעטרייסלען די וועלט
אלע עקען,
מיר וועלען דעם ליבטיגען
נאמען פון באלפור
נישט לאזען מיט שאנדע
פערפלעקען...

הער, ענגלאנד, גענוג ש-ין
מיט אונז זיך געשפילט
מיט געבען א היים
אויף צו פלייסען,
און דארפסטו א הינטען,
געה זוך ערגיץ אויס—
מיר וועלען נישט לאזען
זיך שמייסען...

גראף קאלי

אראפגעפאלען פון א רוש-טאוואניע

(ב) אויף וועזשבאווע 10 איז פון א רוסטאוואניע אויפ'ן צווייטען שטאק אראפגעפאלען דער מויערער סטאניסלאוו לאסקאווסקי.

אין א האפונגסלאזען צושטאנד האט מען אוהם אפגעפיהרט אין שפיטאל ארעין.

היינט—זיצונג פון קהלה-ראט

היינט, דאנערשטאג אוונד וועט ווי-דער פארקומען א זיצונג פון לאדזער קהלה-ראט. אויף דער טאג-ארדנונג גע-פינט זיך די פראגע פון בודזשעט פאר 1930י צוזאמען מיט די איינלאדונגען צו דער זיצונג זענען בייגעלעגט געווא-רען אפשריפטען פון רעגולאמין מיט די אויספיהרונגען פון „אגודה" און „בונד".

ארעסטירט אפבאר-פליכטיגען
ביים אריבערגעהן אומלעגאל די גרעניץ

(פ) מיט א צייט צוריק האט מען אויף דער טשעכאסלאוואקישער גרעניץ ביי טשע-שין געכאפט 2 יודישע פאבאר-פליכטי-גע, וועלכע האבען אומלעגאל זיך געוואלט אריבערלאזען איבער דער גרעניץ. איי-נער פון זיי איז געווען אברהם ראבי-נשטיין פון קאנסטאנטין און דער צוויי-טער א געוויסער בירנצווייג פון ווארשא. מיט זיי איז געפאהרען דער שמוגלער מוירינצי מעהל. רובינשטיין'ען האט מען אפגעשיקט מיט'ן עטאפ קיין קאנסטאנ-טין, ער וועט האבען פאר זיך א פראצעס פאר אנטלויפען פון מיליטער-דינסט.

קאמף געגען האגעל פון „נאדזארען"
נעמט אונטער לאדזער האנדעלס-קאמער

(פ) די טעג איז פארגעקומען א זי-צונג פון דער אדמיניסטראציאנס-יורידי-שער און פינאנץ-קאמיסיעס ביי דער לאדזער האנדעלס-קאמער, געווידמעט דער פראגע פון געריכטס-אויפזיכטען. ארום דער פראגע האט זיך ענטוויקעלט א לאנגע דיסקוסיע. עס איז אנגעוויזען געווארען, אז די צו-ליבעראלע בעציהונ-גען צו די ביטעס וועגען „נאדזארען" זענען גורם פאטאלע פאלגען. די „נא-דזארען" ברענגען ארייין אנ'אומזיכער-קייט אין דער לאגע, שוואכען-אפ יעדע מעגליכקייט צו בעקומען קרעדיט און נעמען צו די פעהיגקייט פון קאנקורענץ ביי די סאלידע פירמעס, וועלכע שפע-קולירען אויף „נאדזארען".

ס'איז געבליבען, אז די האנדעלס-קאמער דארף זיך ווענדען צו דער קאמ-פעטענטער מאכט מכח ענדערען די פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט ווע-גען די געריכטס-אויפזיכטען, אדער צייטווייליג אפשטעלען די רעכטס-קרעפ-טיגקייט פון דער דאזיגער פעראָרדנונג.

א ספעציעל סוב-קאמיסיע וועט זיך פערשטענדיגען מיט די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס אין לאדז וועגען אויס-ארבייטען ענטשפרעכענדע פארשלאגען, מיט וועלכע די האנדעלס-קאמער וועט נאכדעם ארויסטרעטען צו דער רעגירונג.

נייע שול-בנינים
אבער נישט פאר יודישע קינדער

(ב) דער מאגיסטראט טרעט איצט צו צו בויען א נייעם בנין פאר א פאווי-שעכנע שול אויף ראקאטשינער גאס פאר די שול-קינדער פון ווידזעווער און נייער'ס ראיאן.

* * *

דער "יודען פריינדליכער" מאגיס-טראט, וועלכער האט דיזעלבע „בוי-אפע-טיטען", וואס די אמאליגע פלאטיאנער אין רוים, האט נאך ביז איצט נישט אויסגעבויט קיין איין שול-בנין פאר יו-דישע קינדער.

אין דער צייט, וואס די קריסטליכע שול-קינדער ווערען צו יעדען נייעם שול-יאהר בערייכערט מיט א נאך א פראכ-טיגען, היגיענישען שול-בנין, פינסטערען נאך אלץ ווייטער אפ די יודישע קינדער אין די ענגע שמוציגע לאקאלען פון די מאוישעכנע שולען, וואס געפינען זיך אין פריוואטע וואוין-הייזער.

ווי גרויס קאן זיין דער פערדינסט אין זאלץ-מסחר

דאס פינאנץ מיניסטעריום האט בעש-שטימט נייע נארמען פון פערדינסט פאר פערקויפער פון זאלץ. פאר פריוואטע סקלא-דען בעטרעפט דער האנדעלס-פערדינסט פון זאלץ 3 פראצענט פון פערקויפס-פרייז פאר הורטאווניקעס; 4 פראצענט ביים איינצעל-פערקויף פון פרייוואטע סקלאד פאר קליינע אפנעהמער און 1 פראצענט פון זאלץ-איבערשיקונגען וואס ווערען צוגעליפערט די הורטאווניעס אויף דער בעשטעלונג פון פרייען סקלאד דירעקט פון זאלץ-גרובען.

פאר הורטאווניעס, וואס געפינען זיך אין ערטער, וואו עס זענען פערהאן זאלץ-סקלאדעס — 3 פראצענט פאר הורטאווניעס, וואס געפינען זיך פון די זאלץ-סקלאדעס ביז 5 קילאמעטער 4 און א האלב פראצענט; פאר הורטאווניעס, וואס געפינען זיך 10 — 15 קילאמע-טער פון דער נאהענטסטער באהן-סטא-ציע 6 און א האלבען פראצענט. פאר'ן קליין-פערקויף איז בעשטימט א ראבאט פון 10 פראצענט

ווער דארף זיך היינט שטע-לען צום פאבאר?

(§) היינט דעם 21-טן מאי דארפען זיך צושטעלען צו דער פאבאר-קאמיסיע נומער 1 (זאקאנטנא 82) די געבוירענע אין יאהר 1909 פון 2-טן קאמיסאריאט און זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט —

I J K L Ł M N O

פאר דער קאמיסיע נומער 2 (אגרא-דאווא 34) דארפען שטעהן די געבוי-רענע אין 1909 וואס וואוינען אין 7 קאמיסאריאט און זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט —

F G

פאר דער קאמיסיע נומר 3 (קאשטשושקא 21) דארפען יעזהעין די געבוירענע אין 1883, 1884, 1885, 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905 און 1906 וואס וואוינען אין 1, 4, 6, 7, 10, און 12-טען פאליציי-קאמיסאר-יאטען און זייערע נעמען הויבען זיך אן פון A ביז Ż איינשליסליך און זענען נאך נישט געשטאנען פאר קיין פאבאר קאמיסיע.

די פאבאר-קאמיסיעס הויבען אן ארבייטען פון 8 פריה. די פאבאראווע מוזען מיטנעמען זייערע פערזענליכע דא-קומענטען, אדראטשעניע - קארטען אדער בעשטעטיגונגען פון דער רעגיס-טראציע.

וואס די „שומרי שבת" האבען נישט געקענט אויפטאן, האבען די טויטע אין די קברים אויסגעפיהרט...

(ס) ווי בעוואוסט, קעמפען שוין לאנג די לאדזער שומרי-שבת'ניקעס מיט די פרוזיערס, אז זיי זאלען שבת האלטען געשלאסען זייערע ראזורעס. איינצעלנע האבען זיך אונטערגעגעבען, אבער נאר אויף א קורצער צייט.

די מעשה מיט'ן שבת אין די ראז-זורעס האט אבער אנגענומען אנ'אנדער ווענדונג. ווען טויטע האבען גענומען דאס ווארט.. מאכט זיך, אז ביים פרי-זיער פון נאפלאנסקא ה' זייבער שטארבט פלוצלינג אוועק א יונגע שוועסטער, א פריילין. פרומע יודען און יודענעס פון יענער געגענד האבען באלד גענומען רעדען, אז דאס מיידעל איז געשטארבען פאר די זינד פון דער ראזורע, וועלכע איז אפען אום שבת. נאר היות די פרנסה קומט דער עיקר אום שבת, האט מען ביי ה' זייבער ווידער ראזירט שבת. די טויטע אין קבר האט נישט גערוהט און כסדר געקומען ווארנען ביי די טאטע-מאמע, ביי דעם פרוזיער, דעם ברו-דער, ער זאל שליסען די ראזורע. און אז דאס האט נישט געהאלפען, האט זיך בעוויזען דער טויטער ווידע פון פרי-זיער, וועלכער האט געווארענט מיט קללות פון דער תוכחה, אויב מען וועט נישט שליסען די ראזורעס פון דער גאנצער געגענד. האט מען גענומען לוי-פען צום באלוטער רב מעלדען, אז מען שליסט די ראזורע אום שבת בתנאי, ער זאל זיך בעמיהען, אז די ראזורע זאל נוט ליידען קיין היזק. די געשיכטע מיט די טויטע האט אויף אלע ראדאגאש-טשער יודישע פרוזיער'ס אנגעווארפען אזא מורא, אז כמעט אלע זענען זיי געלאפען צו די שומרי-שבת, אז אויך זיי זענען גרייט שליסען די ראזורעס שבת, באם מען וועט פועל'ן ביי זייערע קליענ-טען, צו ראזירען זיך אונטער דער וואך ביז פרייטאג צו ליכט-צינדען.

אין ראדאגאשטש איז אפילו שוין ארוים א קלאנג, אז אלע הייזער, אין וועלכע עס געפינען זיך ראזורעס, וואס וועלען זיין אפען אום שבת, זענען בעד-דראהט אייגצופאלען..

געוו. גנב בעשרייבט זיין לעבענס-געשיכטע

א מערקווירדיגער מענשליכער דאקומענט, וואס איז ערשט פערעפענטליכט געווארען אין א וויכטיגען ענגלי-שען זשורנאל.-דער שרייבער דערצעהלט וואס עס האט איהם געטריבען צו ווערען א גנב,-ער דערצעהלט אויך, וואס עס האט איהם א לאנגע צייט צוריקגעהאלטען פון ווערען צוריק אנ'צהרליכער מאן. — א בילד פון דעם אינטימען לעבען אין דער אונטערוועלט.

II.

האט דער געוועזענער גנב אנגעהאל-טען שטעלע אין דרוקעריי און זיך געצוואונגען צו זיין צופרידען מיט די ארימע פערדינסטען פון עהרליכער פרא-צע. איז אבער דוקא דער פאטער געווען אומצופרידען. אין שפור'ן צושטאנד האט דער ענטוישטער פאטער כסדר איהם פארגעווארפען, הלמאי ער פער-קויפט זיין געלערנטקייט און פעהיגקיי-טען פאר א וואסערע נישטיגע צעהן דא-לאר א וואך. דערצו האט זיך נאך גע-מאכט אזוי, אז אין דער דרוקעריי האט מען זיך דערוויסט פון זיין פערגאנגענ-הייט — און מען האט איהם, אחוץ א פארוואס, אפגעזאגט פון דער שטעלע. דער יונגערמאן האט וועגען דעם קיינ-עם נישט אויסגעזאגט, נאר איז אוועק און זיך אפגעזוכט אנ'אנדער שטעלע אין אנ'אנדער דרוקעריי. אבער דארט האט מען איהם נאך מעהר עקספלוא-טירט; אויף דער נייער שטעלע האט מען איהם געצאהלט נאר אכט דאלאר א וואך. שפעטער, אז דער פאטער האט זיך דערפון דערוואוסט, האט ער אנ-געהויבען נאך מעהר בורטשען און ברו-מען אויפ'ן זוהן. דעם יונגענמאנ'ס לא-גע אין דער היים איז געווארען אלץ שווערער און ביטערער. און איין מאל, ווען דער שפור'ער טאטע האט איהם אפען בעליידיגט, האט זיך דער יונגער-מאן אויפגעהויבען פונם טיש אונמיטען עסען — און איז אוועק פון הויז.

* * *

אחון א סענט אין קעשענע האט דער געוועזענער גנב זיך געפינען אין גאס, נאכדעם ווי ער האט זיך אויפגעהויבען פון זיין פאטער'ס טיש און איז ארוים פון הויז. עטליכע מינוט האט ער גע-שפאנט איבער דער גאס אחן א ציל און אחן א צוועק „וואס טון? וואוהין געהן? צו וועמען זיך ווענדען?" — אויף די פראגע האט ער קיין ענטפער נוט גע-האט.

פלוצלים האט א סארקאסטישער שמייכעל א קרום געמון זיינע ליפען. ער האט פערקירעוועט זיינע טריט און זיך געלאזט געהן צו אנ'אלטען בעקאנטען... דער דאזיגער בעקאנטער זיינער איז גע-ווען דער איינגעטיימער פון א האטעל פאר טעאטער-לייט. נוט איינמאל האט דער דאזיגער האטעל-איינגעטיימער גע-קויפט ביי איהם גאנצע טראנספארטען גע'גנב'עטע פוטערנע מאנטלען — און דער האטעל-איינגענטימער האט צו דער דאזיגער „סחורה" קיינמאל נוט דער-לענגט. צו איהם איז איצט געקומען אט דער עלענדער פארשוין און האט ביי איהם גענעמען עטליכע דאלאר, נישט קיין הלואה, נאר אנ'אוואנס...

ער האט איהם דערצעהלט, אז ער איז נאר-וואס צוריקגעקומען פון געפענג-ניש, און האט נוט א פרוטה ביי דער נשמה. דארף ער עטליכע דאלאר אויף צו קאנען זיך ווידער נעמען צו דער אל-טער „פראפעסיע" — און אין א צוויי-דריי טעג ארום וועט ער איהם שוין צו-שטעלען א פרישען טראנספארט מאנט-לען... בעט דער יונגערמאן אנ'אוואנס פון א צוואנציג דאלאר. דער האטעל-איינגעטימער דערפרעהט זיך מיט'ן גאסט, און זאגט, ער איז גרייט איהם צו געבען אפילו צוויי מאל אזוי פיל; ער באט איהם אן פופציג דאלאר. ניין, אזוי פיל דארף נוט דער גאסט. אויף דערווייל וועט איהם גענוג זיין א פינף-און-צוואנציג, העכסטענס, דרייסיג דא-לאר. מעהר דארף ער נישט. דער האטעל-איינגענטימער דערלאנגט איהם דרייסיג דאלאר, מיט א ברייטען שמייכעל און דריקט איהם די האנט. דער יונגערמאן לעגט ארייין די עטליכע דאלאר אין קע-שענע, דרעהט זיך אויס און פערשווינדט וואוהין ער איז געגאנגען, און וואס ער האט געטון — דאס וועלען מיר לא-זען איהם אליין דערצעהלען:

„שפעט נאכמיטאג בין איך אריין אין א ווארען-הויז. דאס איז געווען ארום א שעה איידער דאס געשעפט האט גע-דארפט זיך שליסען, און אין ווייניגער ווי א שעה ארום בין איך שוין ארוים-געקומען צוריק מיט צוויי פיינע מענער-רוישע פוטערנע מאנטלען. זעקס פוטער-נע מאנטלען, וויינבערישע, האב איך גע-האט דארט, אין געשעפט, פערשטעקט אין די שופלאדען פון א ביליג שטיק-מעבעל, גרייט ארויסצושלעפען זיי פון דארט מארגען אינדערפריה, באלד ווי דאס געשעפט וועט זיך עפענען.

„ארויסצושלעפען די דאזיגע זעקס מאנטלען דעם צווייטען אינדערפריה פון די שופלאדען אין דער מעבעל-אפטיי-לונג איז געווען לעכערליך גרינג. צוויי פון די זעקס מאנטלען האבען זיך ארוים געוויזען פאר ביליגע; זיי זענען געווען געצייכענט הונדערט און פופציג דאלאר א שטיק, פערקויף-פרייז, האב איך אפ-געגעבען דעם גאנצען טראנספארט, אלע זעקס מאנטלען, דעם האטעל-איינגענטי-מער פאר איינע פינף הונדערט דאלאר. מיט אט דעם געלד האב איך באלד זיך איינגעהאנדעלט א נייעם אנצוג און אנ-דערע זאכען, וואס איך האב געדארפט דעם זעלבען נאכמיטאג האב איך ארויס געזעצט זיך אויף א צוג קיין ניו-יארק, זיך צו זעהן דארט מיט אלטע בעקאנ-טע"..

ווייטער דערצעהלט דער שרייבער אין זיין ווידוי, אז באלד אויף מארגען האט ער דורכגעפיהרט אזא קונציג שטיקעל ארבייט אויך אין א ניו-יארקער ווארען-הויז. דאס האט איהם אריינגעבראכט א היבשע אפותיקה, און ער שוין געהאט גענוג געלד אויף צו לעבען א גוטען טאג. ער האט זיך בעפריינדעט מיט נאך א פאר חברים, אויך אזוינע פיינע בריה'ס, ווי ער. מען האט געמאכט נסיעות קיין פילאדעלפיע, „בעזוכט" די דארטיגע ווארען-הייזער און צוריקגעקומען מיט נאך מעהר געלד — און ס'איז געווען „חי — געלעבט!" אונזער העלד איז געווארען א טעגליכער בעזוכער אין ניו-יארק'ס רייכסטע רעסטאראנען, קאבא-רעטען און נאכט-קלובען. בעגעגנישען מיט פריינד פלעגען בעשטימט ווערען אין אזוינע ערטער, וואו — דער שריי-בער אליין דריקט זיך אויס — „מען האט סערווירט פיינע געטראנקען אין קעלער, און שעהנע מיידלעך אויבען, איבער'ן קעלער".

עס פערשטעהט זיך, אז וואס מעהר מיידלעך און פרויען מען האט געהאט, אלץ מעהר געלד האט מען צו זיי בעד-דארפט. אבער אין די ניו-יארקער גרוי-סע געשעפטען איז געווען גענוג פוטער-ווארג און אנדערע טייערע זאכען אויף צו דעקען די אלע הוצאות... האט מען געלעבט און געהוליעט, אפט אויך זיך צעקריגט און צעשלאגען — און דערנאך צוריק זיך איבערגעבעטען. נישט זעלטען איז מען אין אזוינע קריגערייען אונזע-שלעגען געווען אייגגעשטעלט מיט'ן לע-בען. אבער אזוי איז שוין דאס לעבענס שפיל פון אט דעם מין לעבע-יונגען.

(דאס ווייטערע קומט)

דאס יודישע לאדז
וועט זונטאג אויסדריקן זיין פייערליכן פראטעסט
געגעז דער אימיגראציע גזירה איז ארץ־ישראל

(—) די עמיגראַציע גזירה און ארץ־ישראל הויט אַרויסגערופן אַ גוואַלטיגע פּערבּיטערונג און דער יודישער וועלט. אומעטום וואו עס קלאַפּט דער דופק פון נאַציאָנאַל־יודישן לעבּן קומען פאָר פּראָטעסט מיטינגען געגען דער גרויסער עולה. וואָס ווערט בּאַגאַנגען געגען יודען. געגען דער פערגוואַלטיגונג פון אונזערע עלעמענטאַרסטע רעכט, וואָס וועגען נאַראָנטירט געוואָרען דורכ'ן מאַנ־דאַט און פּעלקער־בּונד.

אַ בּעזונדער'ער שווערען רושם האָט די גזירה געמאַכט אין לאָדז, וואו דער ציוניזם האָט געשלאָגען טיפע וואָרצלען אין די בּרייטסטע שיכטען פון דער תּוגער יודישער בּעפעלקערונג.

אַ אויסדרוק פון דער גרויסער עמפּערונג וועט זיין דער ריזיגער פּראָטעסט־מיטינג, וואָס ווערט אָרגאַניזירט זונטאָג אין „פילהאַרמאָניע". דעם פּראָטעסט־מיטינג אָרגאַניזירט אַ קאָמיטעט, וואָס בּעשטעהט פון אַלע ציוניסטישע ריכ־טונגען ווי אַלגעמיינע ציוניסטען, מזרחי, התאחדות, רעוויזיאָניסטען, פּועלי ציון און „החלוץ"

נאָכ'ן פּראָטעסט מיטינג וועט פאָר־מירט ווערען אַ דעמאָנסטראַציע פּיז'ן הויז שענקעוויטשאַ 3/5, וואָס וועט געהן אין דער ריכטונג צו באַלוט. דער גע־נויער מאַרשרוט פון דעמאָנסטראַציע־צוג, וועט בּעזונדערס געמאָלדען ווערען.

אין דעמאָנסטראַציע צוג וועלען זיך בּעטייליגען אַלע יודישע האַנדווערקער פערייניגען מיט זייערע פאָהנער, אַלע ציוניסטישע פעראיינען און דאָס גאַנצע יודישע לאָדז. עס ווערען געמאַכט אַלע פּאָרבּעריימונגען, אַז די דעמאָנסטראַציע זאָל אויספאַלען וואָס אימפּאָזאַנטער.

רעגיסטראציע פון ארבּייטסלאזע
וועלכע האבּען אין מערץ פערלוירען די שטיצע

(מ) פון נעכטען אָן דויערט די רעגיס־טראַציע אויף שטיצע פאַר אַ פּרול פאַר די אַרבּייטסלאָזע, וועלכע האָבּען אין מערץ ד. י. פערלוירען די רעכט אויף שטיצע און האָבּען זיך אין אַפּריל גע־מעלדעט צו דער קאָנטראָלע אין דעם אַרבּייטסלאָזען־פאָנד

אַרבּייטסלאָזע, וואָס זיינען פאַמיליע און פאַרהאַן כאָטש איין בּעשעפ־טיגטער, וועלען די שטיצע נישט בּעקו־מען.

די רעגיסטראַציע קומט פאָר אויף גראַנסקאַ 131.

היינט דאָנערשטאָג דאַרפען זיך רעגיס־טרירען די דערציי בּעדרעכטיגטע אַרבּייטס־לאָזע, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט —

M, N, O

P, R, S — פרייטאָג

T, U, W, Z, Ż — שבת

נאַכט־דיזשורען אין די אַפּטייקען

היינט: וואָלימשיצקי נאָטורקאָווסקי 27, ראַניעלעצקי פּעטריקאָווער 127, אויל־נויצקי און צימער וואָלטשאַנסקאַ 37, לינינגער פּרעהייטס־פּלאַץ 2, האַרט־מאַן סלינאַרסקי 1, קאַהאַנע אַלעקסאַנ־דערער 80.

עקספּארט פון לאדזער טעקסטיל־סחורות שטייגט
צאהל ארבּייטסלאזע ווערט קלענער

(§) אין אַפּריל ד. י. האָט די לאָדזער טעקסטיל אינדוסטריע עקספּאָרטירט סך־הכל 450,969 קילאָ סחורה פאַר 4 מיליאָן 505,247 זל.

ווייסע בּוימוואָל־סחורות זענען אַרויס־געפיהרט געוואָרען פאַר 41,835 זל., קאָלירטע בּוימוואָלענע סחורות פאַר 938,400 זל., וואָל־סחורות פאַר 297,246 זל., בּענדער צו קאַפּעלושען פאַר 7,661 זל., קאָלירטע בּוימוואָל גאַרן פאַר 360,719 זל., קאָלירטע וויגאָניע־גאַרן פאַר 337,970 זל., קאָלירטער גאַמגאַרן פאַר 1 מיליאָן 84,523 זל.

אין פערגלייך מיט מערץ ה. י. איז דער לאָדזער טעקסטיל עקספּאָרט אין אַפּריל געשטיגען אויף 116,211 קילאָ פאַר 936,240 זל

קאַמגאַרן, גוט געאַרבּעטען, האָט מען אין אַפּריל אַרויסגעפיהרט פאַר 3 מיל־יאָן 371,654 זל.

לאָדז עקספּאָרטירט איהרע סחורות קיין יאַפּאַן, כינע (פאַר 1 מיליאָן 566,534 זל. אין אַפּריל), קיין רומעני־יען (פאַר 1,035,820 זל.), קיין רוס־לאַנד (קאַמגאַרן פאַר 382,434 זל.), ענגלאַנד (315,201 זל.), אין די באַל־טישע לענדער: לאַטוויע, פינלאַנד, עסט־לאַנד (פאַר 277,465 זל.), קיין סיריען, ארץ ישראל, עגיפּטען, טערקיי און פּער־סיען (233,365 זל.), אַמעריקאַ (180,756 זל.), און די דרום־מערב־לענדער ווי שוועדען, נאָרוועגיען, דענעמאַרק, בּעלגיען און האָלאַנד (179,721 זל.), קיין עסטרייך, אונגאַרן און יוגאָסלאַוויען פאַר 159,139 זל., קיין דייטשלאַנד פאַר 93,211 זל., קיין אַפ־ריקאַ פאַר 63,459 זל.

צום מערסטען איז עקספּאָרטירט געוואָרען קיין אויסלאַנד בּעסערע סאָר־טען גאַרן און קאָלירטען קאַמגאַרן

* * *

(§)ב אין דער אינדוסטריע איז לעצ־טענס אריינגעטרעטען אַ טעלוויזע אויפ־לעבּונג. דאָס זעהט זיך אין דעם וואוקס פון דער צאָהל בּעשעפטיגטע אַרבּייטער אין דער אינדוסטריע. בּעת אין מערץ האָט די צאָהל אַרבּייטסלאָזע אין דער אינדוסטריע פון לאָדזער ראַיאָן בּעטראָ־פען 71,000, אין דעם 1. מאַי איז די צאָהל אַרבּייטסלאָזע געפאַלען בּיז 63,000.

די אלגעמיינעפערזאמלונג
פון „הכנסת כלה און גמילת חסדים"

(—) זונטאָג, דעם 18. מאַי איז אין בּערלינגער זאַל (זאַכאָדניאַ 26) פאָ־גע־קומען די יעהרליכע אַלגעמיינע פערזאַמ־לונג פון פעראיין „הכנסת כלה וגמילות חסדים" אין לאָדז.

פריל נאַטאַנזאָהן עפענט די פערזאַמ־לונג און גיט איבּער דעם פאָרזיץ דער פּרעזעס ל. ראָזענבּערג, וועלכע רעדט אַרום די אַרבּעט און נאָבּעלע אויפגאַ־בּען פון פעראיין, און די שוועריגקייטען פון אַן אָרימער יודישער פאַמיליע אַ שידוך צו טון מיט די ערוואַקסענע טעכ־טער.

פּרעזעס ל. ראָזענבּערג גיט אויך אָפּ אַ בּעריכט פון דער טעטיגקייט. לויט דעם ראַפּאָרט בּעריכט איז צו זעהן, אַז דער פעראיין אַרבּייט זעהר ענערגיש. אין משך פון יאָהר האָט דער פעראיין געהאַט אַ הכנסה פון 33 טויזענד זל. בּיי דער אַרבּייט פון דעם ראַפּאָרט פער־אייןאיז אָבּער אויך זעהר וויכטיג, אַז חוץ די פאַר זל. חודש־געלד, זאָלען זיך אויך די מיטגלידער פעראינטערע־סירען מיט דער טעטיגקייט און מיט־העלפען אין דער אַרבּייט.

אין דער דיסקוסיע האָבּען זיך בּעטיי־ליגט די ה"ה גוטשקי, זילבּערשטיין, פרוי דענגבּורג, זאַליין און פרוי שליאַרסקאָווס־קאַ. צום סוף איז אויסגעוועהלט געוואָ־רען אַ נייע פערוואַלטונג, וועלכע בּעש־טעהט פון פאָלגענדע דאַמען: פּרעזעס — פרוי ג. נאַטאַנזאָהן, און אַלס מיטגלידערינס די דאַמען: ג. ליטהמאַן, ח. לענטשיצקאַ, ס ראָזענטאַל, ד. בּערג־מאַן, ח. זילבּערשטיין, ה. קאָפּרין, ז. פּייך, ב. שליאַרקאָווסקאַ און פ. לאַנדוי.

קאָנטראָלנס: ר. צענדער, פ. שאַלדאַ־יעווסקאַ, ע. ראָזענוואַלד.

רעוויזיאָנס קאָמיסיע: די פרויען: שטאַרעל, לאַדאַווויץ, זאַלוטשעווסקאַ.

פערטרעטערינס: גאָלד, לעווינשטיין, שאלום און גוטערמאַן

א בּריף אין רעדאקציע

געעהרטער הער רעדאַקטאָר פון „לאָד־זער טאָגעבּלאַט". איך בּעט אייך דאָס איהר זאָלט אַזוי גוט זיין און אָפּדרוקען אין אייער וו. צייטונג פאָלגענדע ער־קלערונג פאַרוואָס איך דאַנק אייך פאָר־אויס.

איך בּין בּעפולמעכטיגט פון אלכסנדר מיטצוטיילען אַזוי ווי עס האָט זיך בּע־וויזען אין אייער וו. צייטונג, דאָס ה' פּרעזעס ל. מינצבּערג איז געוועזען אין אַלעכסאַנדער איז עס אַ שקר מוחלט, ה' מינצבּערג איז געוועזען ניט געווען אין אַלעכסאַנדער דאָס איז נור בּייזווי־ליגע פּערזאָנען, וועלכע עס פּערדריסט זעהר דער שלום און זייער ציל איז צו מאַכען אַ פּירוד לבבות.

מיט דרך ארץ שלמה פישמאַן.

אלע לאדזער יודישע האנד־ווערקער פעראיינען
גיסען זיך צונויף אין איין ארגאַניזאַציע.

(—) געכטען איז אין לאָקאַל פון „אָרט" פאָרגעקומען די ערשטע זיצונג פון פעראיינונגס ־ קאָמיטעט פון אַלע יודישע האַנדווערקער פערבּאַנדען אין לאָדז מיט פּאָלודניאָוואַ 4 בּראָש.

אַרום דער פראַגע האָט זיך ענטוויק־קעלט אַ לענגערע דעבאַטע און עס איז בּעשלאָסען געוואָרען, אַז אַלע לאָדזער יודישע האַנדווערקער פעראיינען גיסען זיך צונויף אין איין אָרגאַניזאַציע, וואָס זאָל זיין אָנגעשלאָסען אין דער וואַרשאָ־ווער צענטראַלע.

צוליב דעם אָבּער, וואָס די האַנדווער־קער פון אַגראַדאָוואַ 9 האָבּען ערקלערט, אַז זיי קענען לעת עתה אויפ'ן פּראָ־יעקט נישט איינגעהן און זיי וועלען ערשט געבּען אַ תשובה אין 2 וואָכען אַרום, איז די זיצונג אָפּגעלענט געוואָ־רען.

אויף דער זיצונג איז אויך געשאַפען געוואָרען אַ רעגולאַמין ־ קאָמיסיע, וואָס וועט אויסאַרבּייטען אַ גענויערע פּלאַט־פאָרם פאַר דער פעראייניגונג.

קאנקורס אויף צו פערענדיגען דעם בּוי פון ווייטערט 6 הייזער אויף פאלעשיע

(פּ) אין מאַגיסטראַט איז נעכטען פאָרגעקומען אַן עפענטליכער קאָנקורס וועגען איבּערגעבּען צו פערענדיגען דעם בּוי פון ווייטערע 6 הייזער אויף קאָנ־סטאַנטינער פאָלעשיע. אַריינגעטראָגען אָפערטען האָבּען די בּוי־פירמעס: „קאָנ־סטרוקטאָר", נעסטלער און פאַרענבּאַך, י. ל. טולער, ק.ט.ב. שאַפער פון לעמ־בּערג און „טולער און אַלטער".

דעם נידעריגסטען פּרייז האָבּען גע־פאָדערט די פירמעס טולער און אַלטער. דער רעזולטאַט פונם קאָנקורס וועט פאַר געשטעלט ווערען פאַר'ן שטאָט־ראַט, וואָס וועט ענדגילטיג בּעשליסען וועמען צו בּערצוגעבּען דעם בּוי.

—:0:—

פאסטאליאַז פערמשפּט אויף 5 חדשים
פאַר פעלשען אַנ'אונטערשריפט פון אַנ'אדרעסאַט

(§) פאַר'ן קרייז־געריכט איז נעכטען געשטאַנען דער בּריף־טרעגער פּאָזע־ווימש, וועלכער איז בּעשולדיגט געוואָ־רען אין פעלשען אַ נאָמען פון אַנ'אַדרע־סאַט, און כּדי צו פערכאַפען פאַר זיך די 150 זל., וואָס מ'האָט יענעם גע־שיקט. די מעשה האָט זיך אויסגעלייגט אַזוי:

מיט אַ ציט צוריק איז דער בּריף־טרעגער פּאָזעוויטש געקומען צו אַ גע־וויסען אַפּאַלינסקי אויף קאַראָליע מיט אַ פּאָסט־בּריף פון 150 זל. אַזוי ווי אַפּאַ־לינסקי איז נישט געווען אין דערהיים, האָט ער איהם בּעשטעלט אויף מאָרגען פריה אין דער פּאָסט אריין צונעמען באַלד אין דער פריה איז אָבּער פּאָזע־וויטש אַליין געקומען צו אַפּאַלינסקי'ן און איהם דערצעהלט, אַז דאָס געלט האָט ער פערלוירען און ער בּעט איהם טון אַ טובה און צו וואַרטען 2 טעג וועט ער זיך דערווייל פאַר איהם שאַפען אַנ־דער געלט. אַפּאַלינסקי האָט געוואַרט 2 טעג, און נישט בּעקומענדיג דאָס געלד, האָט ער דעם ענין איבּערגעגעבּען דער פּראָקוראַטור. עס האָט זיך דאַן אַרויס־געוויזען, אַז פּאָזעוויטש האָט אויף יעם אָפּגעס־קוויטונג געפעלשט אַפּאַלינסקי'ס נאָמען.

פאַר'ן געריכט האָט פּאָזעוויטש גע־טענה'ט, אַז דאָס געלד האָט ער ווירקליך פערלוירען. און אַ פּאָר טעג אַרום האָט ער עס טאַקע אָפּגעגעבּען אַפּאַלינסקי'ן, אַזוי, אַז יענער האָט דערביי גאָרנישט געליטען. דעם נאָמען האָט ער געפעלשט ווייל ער האָט מורא געהאַט צו פערלי־רען דעם פּאָסטען.

דאָס געריכט האָט איהם פערמשפּט אויף 5 חדשים תּפיסה און אָפּגעלעגט די אויספיהרונג פון אורטייל ערשט אין 3 יאָהר אַרום.

דער ריכטער האָט דעם פער'משפּט'ן אויך געראַטען, אַז ער זאָל זיך ווענדען צום פּרעזידענט מיט אַ בּיטע וועגען בּעגנעדיגונג.

אויטא־צוזאמענשטויס
צווישן אזארקאוו און לענטשיץ

(§) אויפ'ן שאָסע צווישען אָזאָר־קאָוו און לענטשיץ איז נעכטען פאָרגע־קומען אַ צוזאַמענשטויס פון 2 לאַסט־אויטאָבּוסען. די אויטאָס זענען בּעשע־דיגט געוואָרען. די שאָפערן זענען צום גליק אַרויס גאַנץ.

צוזאמענפאהר פון דער דייטשער אַרבּייטס־פּאַרטיי

(פּ) אין די זאַלען פון שטאָט־ראַט איז פאָרגעקומען אַ צוויי־טעגיגער צו־זאַמענפאָהר פון דער דייטשער אַרבּייטס פּאַרטיי אין געוו. קאָנגרעס פּוילען. דער רעפערעאַט איבּער די פּאָליטיש־ווירט־שאַפטליכע לאַגע האָט געהאַלטען דעפ. צערבּע.

די אפּאַטיע בּיי די מאַנופאַקטור־סוחרים
קאמוניקאַט פון דער מאַנופאַקטור־סעקציע בּיים צענטר. סוחרים־פעראיין (פּיעטריקאָווער 10)

פון דער מאַנופאַקטור־סעקציע בּיים צענטראַלען סוחרים־פעראיין האָבּען מיר בּעקומען פאָלגענדען קאָמוניקאַט:

דער לאַנג־דויערענדער קריזיס, וואָס האָט זיך געלעגט מיט אַזאַ שווערער לאַסט אויף די פּלייצעס פון סוחר'טום, האָט אַמשטאַרקסטען געטראָפען די מאַ־נופאַקטור־בּראַנזשע. די לאַגע ווערט פון טאָג צו טאָג אַלץ קריטישער. הונדער־טער סאָלידע פירמעס זענען פון אינצט אָפּגעשוואַנקט געוואָרען. די מאַנופאַקטור סעקציע בּיים צענטראַלען סוחרים־פער־איין, אָפּשאַצענדיג די ערנסטקייט פון מאָמענט, גיט זיך אָפּ אַ דין וחשבּון פון דער געשאַפענער לאַגע, און בּעמיהט זיך מיט אַלע מעגליכקייטען די נאָך עקזיסטירענדע מאַנופאַקטוריסטען צו דערהאַלטען און זיי שיצען פון אַ פילי־שטענדיגע רואין.

די מאַנופאַקטוריסטען ־ סעקציע, וואָס איז אַמשטאַרקסטען פערטרעטען און דער נישט לאַנג־געשאַפענער מאַניפאַק־טוריסטען עקזעקוטיווע אין וואַרשע, האָט דעם 18. ר. ח. גערופען אַ מיטגלי־דער־פערזאַמלונג, כּדי אָפּצוגיבען אַ בּע־ריכט פון דער אַרבּייט און דער עקזע־קוטיווע. וועגען דער קאַרטעליזירונג פון דער אינדוסטריע, וועגען דער נאָך אַלץ לאַסטענדער שטייער־שרויף און אַנדערע זעהר וויכטיגע פראַגען און אָנווייזונגען. לײדער האָט די אַפּאַטיע בּיי די מאַנו־פאַקטוריסטען דערגרייכט צו אַזאַ מד־רגה, אַז צו דער וויכטיגער פערזאַמלונג האָבּען זיי אַרויסגעוויזען אַ שוואַכען אינטערעס. די ראַווגע אַפּאַטיע איז דאָ־פּעלט טרויעריג, און קען דערפיהרען צו זעהר טרויעריגע רעזולטאַטען.

כּדי דאָס צו פערמיידען, רופט די מאַנופאַקטור סעקציע מיטגלידער ערנסט זיך צו בּעציהען צו זייערע אייגענע עקזיסטענץ־פראַגען און שטעלען זיך אויף יעדען ייח פון דער פערזאַמ־לונג פון דער סעקציע.

די מיטגלידער ווערען אויפגעפאָדערט, און זייער אייגענעם אינטערעס צו קומען אַ'ח דער פערזאַמלונג קיטשוג'ן זונ־טאָג און פעראיינס לאָקאַל (פּיעטריקאָ־ווער 10). קיין איין מיטגליד טאָר נישט פעהלען!

מיט אַכטונג

די מאַנופאַקטוריסטען־סעקציע בּיים צענטר. סוחרים־פעראיין (פּיעטריקאָווער 10)

6 חדשים תּפיסה
פאַר אַ גנבה

(§) פאַר'ן לאָדזער קרייז געריכט איז נעכטען געשטאַנען אַ געוויסער שמואל וואַסערמאַן פון נאָוואָ זאַושעוואָסקאַ נאָם וועלכער איז בּעשולדיגט געוואָרען אין אויספיהרען אַ גנבה אין דעם גאַלאַנ־טעריע געשעפט פון אַבּראַם יוזעוויאַק, פּאַביאַניצער שאָסע 28 די בּעווייזען, אַז וואַסערמאַן איז געווען דער גנב זע־נען געווען עטליכע גע'גנב'עטע העמדער, וואָס מ'האָט געפונען בּיי איהם אין דער שטוב. וואַסערמאַן האָט זיך אין דער שולד נישט מודה געווען. די העמדער — האָט ער ערקלערט — האָט ער בּיי אַ מוצען געקויפט.

דאָס געריכט האָט איהם פער'משפּט אויף 6 חדשים תּפיסה.

איוואַן סטעשענקאַ אין „פיל־האַרמאָניע"

היינט, דאָנערשטאָג 8,45 אָוונט קומט פאָר אין „פילהאַרמאָניע" דער לאַנג ערוואַרטעטער קאָנצערט פון דעם בּעליבּטען רוסישען באַסיסט פון דער אָפּע־רע אין טשיקאַגאָ, איוואַן סטעשענקאַ.

צוזאַמען מיט איוואַן סטעשענקאַ נעמט אויך אָנטייל דער וועלט בּערוהמ־טער פּיאַניסט פעליקס שוטמאַנסקי, וועלכער וועט אויספיהרען די שענסטע בּערל פון קלאַוויר רעפּערטואַר.

פערקויפטע נשמות
שפּאַנענדער ראמאַן

(56 פאָרטזעצונג)

נאָך אַ ווײלע איז בּריטשטייר האַלט געווען פערלוירען. ער איז אָבּער נישט געווען פון די מענשען, וואָס גיצען נישט אויס יעטווערע געלעגענהייט.

מיט איין שפּרונג איז דער „קעניג" אַליין געזעסען אויף דער קאַרעטע.

קיין בּייטש האָט ער נישט געהאַט, נאָר ער האָט אַרויס־געכאַפּט דעם רעוואָלווער.

ער האָט אויסגעצויגען די האַנד און די פערד זענען בּלויז שנעל צוגעפאָהרען צום טויער.

— האַלט איהם, האַלט איהם! — האָט מען געשריגען פון אַלע זייטען — דאָס איז אַ רויבער, האַלטס איהם!

די פערד האָבּען זיך דערשראָקען און זענען שנעל אַרויס געפאָהרען פון טויער.

די זעלנער זענען אַפּגעשפּרונגען אָן אַ זייט, עטליכע דרייסטערע האָבּען געפּרובּט אײנהאַלטען די פערד, אָבּער עס איז זיי נישט געלונגען די קאַרעטע מיט בּריטשטייד'ן איז געפלויגען ווי דער פייל פון בּויגען, נאָר ווען ער איז שוין געווען נאָהנט פון דער אַלעע, האָט זיך אין פערד אויסגע־גליטשט און פאַלענדיג האָט עס מיטגעשלעפּט מיט זיך דאָס צווייטע פערד. עס האָט זיך דערהערט אַ קנאַק און דער דיי־שעל איז געפּלאַצט אויף שטיקלעך. זעלנער זענען געקומען צו לויפען פון אַלע זייטען.

מאַני איז געווען אין זאַל, וואו די פיינגער האָבּען זיך געוואָרפען אויף איהר מיט דער גרעסטער אכזריות.

אויף די פּנים'ער פון די צוויי מענשען־פרעסער איז גע־ווען אַנ'אויסדרוק פון גרוים צופרידענקייט, בּעת זיי האָבּען געפּייניגט זייערע קרבּנות. זייער בּרוטאַלקייט האָט אָבּער געשטיגען אַלע גרענעצען.

זיי האָבּען נישט אויפגעמאַכט די שטאָלענע קייט, און וועלכער מאַני איז געווען געשמידט, נאָר זיי האָבּען זי אַראָפּ־געריסען צוזאַמען מיט די קליידער, פון איהר קערפּער.

מאַני האָט מורא'דיג ווילד געשריגען, בּעת מען האָט פון איהר געריסען די קליידער צוזאַמען מיט שטיקער הויט.

די שעהנע, קעלעכדיגע אָרעמס פון אומגליקליכען מיי־דעל האָבּען געגלאַנצט, ווי מאַרמור, מען האָט נעזעהען אַ שלאַנקען האַלז און אַ טייל פון צוקאַליעטשעטען בּיוזט.

— זיי רייסען מיר מיט שטיקער הויט, — האָט מאַני געבּרומט אַ פער'הלש'טע — אָ, גאָט, צי זאָל איך מיר ווייזען אַ נאַקעטע אין די אויגען פון די אויסוואורפען. אָך, גרויסער גאָט!

פּלוצלונג האָט זי זיך אויסגעגלייכט. איהרע פּייערדיגע אויגען האָבּען אויפגעפלאַקערט און אָנגעוואָרפען אַ שרעק אויף די צוויי תּלינים, וואָס האָבּען זיך אָפּגערוקט אָן אַ זייט.

— אַוועק פון דאַנען, איהר טויגענישטסען! — האָט זי אויסגעשריגען. ווייסט איהר לאַטש, ווער איך בּין? איך איהר וועט זיך דערוועגען מיך צו פּייניגען, וועט איהר אַלע שלעכט ענדיגען

— איך בּין די געליבּטע פון דעם, פאַר וועלכען עס ציטערט גאַנץ פּאַריז. איך בּין די כּלה פון רויבּער־הערשער בּריטשטייר!

די תּלינים, האָבּען זיך שוין געגרייט צו זייער שטיקעל אַרבּייט, נאָר ווען זיי האָבּען דערהערט דעם קלינגענדיגען נאָ־מען, האָבּען זיי זיך צוריקגעצויגען עטליכע טריט.

— אַוועק פון דאַנען, — האָט זי אַ געשריי געטון, זע־הענדיג, ווי איהרע ווערטער ווירקען געוואַלדיג, — פּרובּט נאָר מיך פּייניגען, בּריטשטייד ווייסט גוט וועגען אַלעם, וואָס דאָ טוט זיך, שרעקט זיך נישט, ער זעהט אַלץ — מאַטערט מיך, אויב איהר האָט די דרייסטקייט, ער וועט אייך צו־רייסען אויף פּיצלעך, איהר וועט אַלע זעהר מיאוס אָפּשניי־דען!...

די פּייניגער האָבּען אָפּגעווישט דעם קאַלטען שווייס פון זייערע שטערענס, און זיך אָנגעקוקט אין אַ זעהר פּער־צווייפעלטער פּויזע.

— וואָס זאָל דאָס אַלץ בּעדייטען, וואָס ציהט איהר זיך צוריק, העי, איהר הערט ? !

— איינער גנעדיגע הויכקייט — האָט איינער פון זיי קוים אַרויסגעשטאַמעלט, — איך האָב אַ ווייב מיט קינדער, מיין פריינד — אויך דאָס זעלבּע. איך האָב נאָר איין לעבּען צו פערלירען. אויב בּריטשטייד קאָן זיך אַריינקריגען אין קענינ־ליכען שלאָס, וועט ער צו אונז זיכער דערגרייכען. עס גליטש זיך מיר נישט צו קומען צו אויף זיינע הענד.

מאַני, וואָס איז געשטאַנען אַ האַלב נאַקעטע, האָט וואונ־דערליך שעהן אויסגעזעהען. יעצט איז זי צוגעשפּרונגען צום שוואַרצען טיש.

— ציהט צוריק אייער אכזריות'דיגען בּעפעהל! — האָט זי געשריגען, קוקענדיג ווילד מיט איהרע בּרענענדיגע אויגען אויפ'ן מאַרקיז. — איך וויל נישט ווערען געפּייניגט, גערענקט אָן בּריטשטייד'ן, ער ווייסט פון קיין שום שטערונגען. ער וועט אייך בּיינאַכט אַרויסשלעפּען פון די בּעטען, לאָמט איהר וועט דעם גאַנצען פּאַלאַץ אַרומרינגלען מיט מיליטער. בּריטשטייד וועט נקמה געהמען אָן אייך פאַר מיר.

עס איז מורא'דיג געווען צו קוקען אויף דעם צוויילדע־ווערטען מיידעל, דעם מאַרקיז האָט זיך אויסגערוכט, אַז בּריטשטייד האַלט איהם שוין בּיים האַלז, ער האָט שוין גע־זעהען דעם פונקעלדיגען שטילעט, ווי ער קריכט אַריין אין זיינע ביינער.

— דאָס איז עפּיס אַ טייוועל, נישט קיין מענש — האָט דער מאַרקיז געשטאַמעלט, — זי האָט אין זיך דעמאָנישעס.

דער גובּערנאַטאָר האָט אויך מורא געקריגען.

דער רויבּער, וואָס האָט געקאָנט דעם קעניג אַליין אויף־בּעוועגען, קאָן נאָך ווייזען אַזאַ קונץ, אַז ער וועט צו איהם אויך קומען — האָט ער זיך געטראַכט. און ער האָט דאָך זעהר ליב געהאַט דאָס לעבּען.

מאַני'ס ווערטער האָבּען אויף אַלעמען אָנגעוואָרפען אַ שרעק, ווייל יעטווערער האָט מורא בּעקומען פאַר בּריטשטייד'ן

מאַני, וועלכע האָט כּסדר אָבּסערווירט אַלע אַרומיגע, האָט געוואָלט פערענדיגען די סצענע מיט אַנ'עפעקטפוליען מאָמענט.

— איך בּין בּריטשטייד'ס כּלה, — האָט זי אויסגעשריגען מיט פּאַטאָס — ווער עס וועט וואַגען מיך אָנצוריהרען, דער שרייבּט אַליין אויף זיך אונטער אַ טויט־אורטייל.

גלייכצייטיג האָט זי אַ שטויס געטאָן מיט'ן פוס אין טיש אַזוי, אַז עטליכע מכשירים זענען אַראָפּגעפאַלען אויף דער פּאָדלאָגע.

און זאָל זענען בּלויז פערבּליבּען צוויי העראָן, ווייל דער סעקרעטאַר איז פריהער שוין געהאַט ענטלאָפען.

(דאָס ווייטערע קומט)

אינדיען און ארץ ישראל

(נדע פון זייט 3)

נאכן פון דער קאנפערענץ געוויזן צו שי־צען די אינטערעסען פון די אראבער אין ארץ ישראל. עס איז גאר קיין צווי־פעל נים אין דעם, אז ווען די אראבי־שען דעלעגאציע וואלט געקומען קיין אינדיען און נארמאלע צייטען, וואלטען זיך די פיהרער פון די אינדישע מוסל־מענער אפילו מוט זיי גנשט אינטערע־סירט גראד צוליב דעם עקזיסטירענ־דען קריזיס אין לאנד מוזען אבער די מוסולמענער פון איין זייט האלטען די פאלקס־מאסען ארום זיך, זיי דערמאנען אן זייערע פיהרער און דערביי זיי געבען וועלכען עס איז ענין זיך צו בעשעפטי־גען, דערמיט, ווען די געמוטער אין לאנד זענען צורייצט.

אויך די אראבישע דעלעגאציע אין אינדיען האט גלייך איינגעזעהן די זוכ־טיגקייט און גליק, וועלכע דער מאמענט באט זיי אן, זיי האבען אבער אויך גע־וואוסט, אז די טאקטיק און די ארגומענ־טען וועלכע זיי קענען געברויכען אין עבר־הירדן און אין איראק וועלען דא נים האבען קיין איינפלוס. נאך אלעמען זענען דאך די אינדישע מוסולמענער נים קיין אראבער און דער גערמאנק פון א „פעראייניגטע אראבישע אומפעריע" אינטערעסירט זיי גנשט. נאציאנאלע פערוואלט־שאפט בעזיצען זיי גנשט און זיי האבען דעריבער בעשלאסען מעהר צו אונטערשטרייכען די רעליגיעזע מא־מענטען. די שקרים פון די אראבער וועגען דער געפאהר און וועלכער די יו־דען שטעלען די מוסולמענישע רעליגיע, האבען אויף די עג־פטער קיין איינפלוס נים געהאט, ווייל דער ליגען איז געווען גאר בולט, אינדיען אבער איז א ווייטע לאנד און די זעלבע שקרים, וועלכע האט בען געפיהרט צו די אויגוסט־סעפטעמ־בער אונרוהען, האט זי אויך בענוצט אין אינדיען. „די הייליגע ערטער אין ארץ ישראל, וועלכע די אראבער האבען בעוואכט און פערלויף פון דרייצעהן הונ־דערט יאהר, זענען איצט אין געפאהר". אט די ווערטער האט דער מולא פון דער גרויסער דאוואדא־באהארא־געמיינ־דע געוואורפען, און דערמיט נאכגעזאגט די ווערטער פון דער אראבישער דעלע־גאציע, אז די באלפור־דעקלאראציע און דער מאנדאט שטעלען און סכנה דעם מוסולמענישען גלויבען און ארץ ישראל געמענדיג און בעטראכט אבער, אז פאר א מוסולמענער איז איבערהויפט ארץ ישראל הייליג נים מעהר ווי זאגען מיר ענגיפטען אדער מערקע, האט זיך דער מולא בעמיהט צו בעווייזען דער קאנ־פערענץ, אז ירושלים דארף זיין פאר מוסולמענער נים ווייניגער הייליג ווי מעקא און מעדינא. ס'איז דא אויך אינ־טערעסאנט צו בעמערקען, אז דער וויצע פרעזידענט פון אינדישען פארלאמענט מאולווי מאהאמעד יאקוב האט איבער־גע'חזר'ט כמעט ווארט פאר ווארט גע־נוי דאס זעלבע, וואס דער ירושלים'ער מופטי האט געזאגט אין לאנדאן און וואס איז, אונטער נעמען פון פערשידע־נע אנטיסעמיטען און ענגלאנד, געדרוקט אין דער ענגלישער פרעסע.

ווי ווייט די אינדישע מוסולמענער האבען זיך געלאזט פערפיהרען פון די אראבער איז צו זעהן פון דעם, אז זיי בע־טראכטען אלס פאקט, וועלכער איז בע־שטימט געווארען דורך דער אויספאר־שונגס־קאמיסיע, אז דער הויפט־מאטיוו וועלכער האט געפיהרט צו די אומרו־הען איז געווען די יודישע פראוואצי־רונג פון די אראבער דורך בעלייריגען די מוסולמענישע רעליגיע". די אראבי־שע דעלעגאציע האט געמוזט פערקרי־כען אזוי ווייט, אזש קיין אינדיען, כדי צו קענען דורכפיהרען אזא רעזאלוציע ווי „ארץ ישראל איז אנפערטרויט געווא רען דער מוסולמענישער וועלט און אז זיי לאזען דעריבער נים דערלויבען מען זאל דאס פון זיי אוועקנעמען". פון איין זייט ווייזט דאס ווי ווענינ די אינדישע מוסולמענער האבען זיך אינטערעסירט מיט דעם ענין גופא און ווי ווענינ מיט זיי האבען זיך געגעבען צו שטודירען די לאגע ווי נאאווו, למשל, און דערביי אבער חוצפה'דיג קלינגט די רעזאלוציע, וועלכע זאגט, אז די מוסולמענער האבען „דערלויבט" יודען און קריסטען צו קומען אלס פילגרימער קיין ארץ ישראל...

דא שטעקט די האנד פון דער אראבישער דעלעגאציע, פאר וועלכער קיין מיטעל איז נים טריף און קיין ליגען איז נים נידריג גענוג אבי נאר דער גרייכען זייער ציל. נים גענוג, וואס זייער פראפאגאנדע איז נים עהרליך, איז זי אבער אויך נים איבערגעשפיצט. מענות, וועלכע זענען שווארץ אויף ווייס, מיט אותיות און מופתים בעוויזען געווארען אלס פאלש, ווערען כסדר געברויכט.

דער פאקט, אז די ענגלישע ערקלערט אפען און פארלאמענט, אז זי האט בע־האנדעלט די לאגע מיט דער אראבישער דעלעגאציע איז שוין פאר זיך אליין א שטארקער קלאפ פאר'ן ציוניזם. און א נצחון פאר דער דעלעגאציע, און דאס אלץ צו פערדאנקען האבען מיר דער לאגע אין אינדיען. (יטא)

ראדיא פראגראם

דאנערשטאג, דעם 22. מאי

לאדז, (233,8)

11.30 איינלענדישע פרעסע־איבערזיכט (פ. א. ט.); 11.58—12.05 שעה־צייכען; „וועגען וואס דארף א גוטע בעל־הבית'טע וויסען" — „קאמף מיט אונ־טעקטען" פארטראג פון פרוי מ. אנקיפאוויטש (טראנסמ. פון ווארשא); XXVI שילער־קאנצערט פון דער ווארשאווער פילהארמאניע; 15.45 קאמו־ניקאטען פון דער ליגע פאר לופט־ און גאז־פער־טיידיגונג; 16.15 גראמאפאן־פליטען־מוזיק (פון ווארשא); 17.15 ביכער־פערטראג פון פראפ. ח. מאשטשיצקי (טראנסמ. פון ווארשא); 17.45 נאכ־מיטאג־קאנצערט פון ענריקא ראסי (טראנסמ. פון ווארשא); 18.45 פערשידענעס—לאדזער; 19.25—19.35 גראמאפאן־פליטען; 19.35—19.50 ראדיא־פרעסע־זשור־נאל; 19.58 שעה־צייכען; 20— פראגראם אויף פרי־טאג; 20.15 פעליעטאן „די בענקשאפט פון פער־טרויטע" פון מ. מעלינא (טראנסמיסיע פון ווארשא); 20.30 אפערעטע (טראנסמ. פון ווארשא); 22— א טאט שווארצע קאווע (טראנסמ. פון ווארשא); 21.15 וועטער, פאליציי און ספארט־קאמוניקאטען; 23—24 טאנצ־מוזיק פון קאפע „גאסטראנאמיא" (ווארשא).

אויסלענדישער ראדיא־פראגראם

ברעסלוי (325) 19.30 טראנסמיסיע פון שטאט־טישען טעאטער „טאנהויזער" (אפערע)

האמבורג (372) —20 „דאס ווייסע באנד" (הערשפיל).

ווינען (517) —20 „דער מוזיקאנט" (אפערע)

קעניגסבערג (276) 20.15 „טאנהויזער" (אפערע)

מאילאנד (501) 20.30 „בעלפאגאר" (אפערע)

בערלין, (418) 20,30 וואגנער־אווענד

הילפערסום (1875) 20.40 בעטהאווען־אווענט

לאנגענבערג (473) 21 „דער פאמעראנצן־גנב" (לוסטיג העהשפיל).

פאריז (1725) —21 סאשא גיטרי'ס רעפערטואר

לאנדאן־נאציאנאל (261,3) 21.15 טראנס־מיסיע פון פאלאדיום, גרויסער קאבארעט־פראגראם אין אנוועזענהייט פון דער קעניגליכער פאר.

וואס ווערט היינט געשפילט

אין טעאטער | אין קינא

שטאטיש טעאטער „פון מיטוואך ביז דא־נערשטאג".

קאמעראל־טעאטער „די עגזאטישע קוזינקע"

פאפולארני: „דיאבעל וו'זאלאטאך"

קאסינא: „האדזשי מוראט",

ספלענדיד: „די מעלאדיע פון הערצער"

גראנד־קינא. „די ריטער פון ליבעלעך"

לונא: „ליבעס־ערצעהלונג"

מימאזא: „חתונה מארש".

זאכענטא: דאפעל פראגראם: 1) „אין פאריזער געווירבעל" 2) „די ליבעס אזוצ"

—=0§0=—

אכטונג, שטרימף פאבריקאנטן! און סוחרים

דאס בעוואוסטע עקספעדיציאנס־הויז

„SPEDHANDPOL"

wł.: SALOMON GOLDKORN

ŁÓDŹ, Piotrkowska 26, tel. 116-47

Warszawa, Nalewki 13, tel. 209-07

האט פון 20. מאי צוליב דעם אלגעמיינעם קריזיס רעדוצירט די פרייזען פאר עקספעדיציע פון שטרימף, פון לאדז נאך ווארשא אויף 15 גראשען פון 1 טוץ. אויך אלער ארט עקספע־דיציעס ווערען ביליגער בערעכענט. אלע טראנספארטען ווע־רען מיט אייגענע לאסט־סאמאכאדען בעזארגט. יעדע 2 שעה געהט־אב א סאמאכאד פון לאדז נאך ווארשא און צוריק.

שמאטעס־ און אפפאל־הענדלער!

אייערע טראנספארטען נעמען מיר איבער פון ווארשא נאך לאדז צו 6 גר. א קילא מיט לאגער־פריי.

איך בעזיץ יעצט גרויסע לאגערען.

אינטעליגענטע פריוולין

זוכט א פאסטן אלס געהילף־בוכהאלטערין קען מאשין־שרייבען, צו ערפאהרען דורך טעלעפאן 136-13

עס ווערען געזוכט

פאלגענדע מאשינען צו שאכטעל־פאבריקא־ציע: איין קאנטובקע, איין ריק־מאשין. צו ער־פאהרען אין דער שאקאלאד־פאבריק „ארקאדיא" אגראדאווא 13.

א ריסארכעלע, ראלוואגען און ברישטשקע

איז צו פערקויפען קילינסקי 32

א געוועלב

מיט א שטוב און קוך אין צענטר שטאט איז פון זאפארט ביליג צו פערמיטען. צו ערפאה־רען אנדזשעיא 16 אין דער בעקעריי.

פאהרענדיג פון פיעטרקאוו ביז קאלושקי איז פערגעסען געווארען אויף דער באהן א פאקעט אין וועלכען ס'האט זיך געפונען א קישען מיט א העמד. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען אפצוגעבען דעם בעל־אבידה דאס פאקעט גע־גען בעלוינונג צו ה' געלעמאן, ווסכאדניא 40.

הכל צריכין למרא דבא! (תנחומא)

אלע סוחרים דארפען דעריבער געדענקען, אז קלויזולעס און זאבעזפיעטשע־ניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אלע ארט פאדאניעס, אויך שותפות־אקטען, וואוינונגס־ אקטען, אפע־לאציעס, ווילאנטשעניעס א. ד. גל. שרייבט און ערלעדיגט לויט'ן אוסטאוו רעכטס־קאנסולענט: י. ח. בוזין

לאדז, אגראדאווא 3. טעל. 191-48.

(עגזיסטירט זייט יאהר 1910).

P.S. ספעציעלע אבטיילונג פאר אינ־קאסא פון פראטעסטירטע וועקסלען מיט פולער גאראנטיע פאר'ן ערפאלג. (אויף אלע שטעט פון פוילען) ביי בעטייליגונג פון רוטינירטע ענערגישע עקזעקוציע־פונקציאנארען.

שוין ערשינען דער מאי־נומער

פון דער לאדזער צייטשריפט פאר ווירטשאפטליכע, געזעלשאפטליכע און קולטורעלע פראגען

אילוסטרירטער „פוילישער מאנטשעסטער"

אונטער דער רעדאקציע פון אלי בארוכין. מיט ארטיקלען פון: האנדעלס־מיניסטער קוויאט־קאווסקי, פראפ. א. קרזשיזשאנאווסקי, ד"ר אלעקסי באכעלסקי, ד"ר ל. וויטקינד, ד"ר אריה טארטאקאווער, נאטשעלניק ע. ראסעט, אלי בארוכין, אדוו. אברהם לעווינסאן, אסקאר בער־מאן, נ. שפעט, סטאראסטע אלעקסי רזשעווסקי, מיעטשיסלאוו הערוויטש, יוליאן טובים, ראל א.א.

דער נומער איז רייך אילוסטרירט.

פרייז 75 גראשען.

צו בעקומען ביי אלע צייטונגס־פערקויפער.

בעקאנטמאכונג

די פערוואלטונג פון דער יוד. קהלה אין לאדז

מאכט דערמיט בעקאנט, אז אויפ'ן גרונד פון א דערלויבניש פון דער וואיעוואדזטווא פונ'ם 16־טען ד. ח. טגב. נומ. 5/4040. ל. טרעט זי צו צום איינקאסירען

דעם עטאט אויפ'ן 1930 יאהר

לויט די בעשטעטיגסטע עטאט רשימות אויף 1929 יאהר.

אויף גרונד פון די עגזיסטירענדע פארשריפטען ווערען די עטאט רעגיסטערס אויסגעלייגט צום איינזעהען אין דער קהלה קאנצעלאריע (פרייהייטס פל. 6) במשך פון 8 טעג ד. ה. פונ'ם 22־טען ביז'ן 30־טען מאי איינשליסליך פון 9 פריה ביז 12 מיטאג.

לאדז דעם 21/5 1930

הולך בתום ילך בטח, ומעקש דרכיו יודע

גויל אלו רקיעי, קני כל חורש תא:
דיו אלו ימי וכל מי כנישו תא:
דירי ארעא ספרי ורשמי רשו תא:

קענען נישט איבערגעבען דאס רע־יעלקייט פון דער אלט־בעוואוסטער רעכטסקאנסולענטען־ביורא פון ה'

מאנעלא, פיעטריקאווער 17

(זאכאדניא 52) טעל. 148-79

וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, גע־וויסענהאפט געשריבען אלערליי פיטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע אפעלאציעס, אדוואלאניעס, קלאוזו־לעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, וועגען דירות אין אורזשאנד ראזיעמטשי. ווי אויך איבער־זעצונגען אין אלע שפראכען. מיט אכטונג

ד. מאנעלא, פיעטריקאווער 17

רלאנו־פילם־טעאטער „MIMOZA"

ul. Kilińskiego 178

היינט און טעגליך דער קלאנג־פילם—א. נ.

חתונה־מארש

הויפט־ראלען: עריק פאן שטראהיים און פאי ווראי

נישט קוקענדיג אויף די גרויסע קאסטען פון בילד זענען די פרייזען פון פלעצער נישט געהעכערט. — אנפאנג פון סעאנ־סען אין וואכען טעג 5.30 שבת, זונטאג און חגאות 3.30 נאכמ. פאספארטו און פריי־קארטען אונגילטיג.

דער עקזיסטירענדער אין לאדז פון 30 יאר אינסטיטוט פון מינעראל־וואסערן

K. Chądzynski

לאדז, קילינסקעגא 153, טעל. 160-23

עמפעהלט:

1) קינסטליכע הייל־מינעראל־וואסערן ווישי, עמס, קארלסבאדער, ביטער־וואסער א.ז.וו. 2) ספעציאליטעט פון דער פירמע – מינע־ראל־שטוב־וואסער, וואס איז אויסגעארבייט לויט'ן אייגענעם רעצעפט. אנערקענט דורך מבינים פאר'ן שמאק־האפסטען און געזונדסטען געטראנק. 3) אויסגעצייכענטע איטאליע־נישע אראנזשאדע ווי אויך פרוכט־לעמא־נאדע פאדערט איבעראל! דאס ריכ־טיגע איז נאר אין פערפלאמבירטע פלעשלעך מיט'ן פירמע – עטיקעט. 1006

אויפפאדערונג!

דערמיט פאדער איך אויף די פאמיליע קאזלאווסקי, וואס פער־נעמט ביי מיר אין הויז אויף פולנאצנא 24, א דירה פון 2 שטיבען מיט א קוך פראנט 1־טער שטאק און איז מיר שולדיג פאר 5 קווארטאלען דירה־געלד איבער 1000 זל., אויך וואס איך האב שוין א וויראק מיט אנ'עקסמיסיע, זיי זאלען ביז'ן 25. מאי מיר ערלעדיגען דעם חוב, אין נעגענפאל וועל איך זיין געצוואונגען אויסצופיהרען די עקסמיסיע און איך נעם אראפ פון זיך די פעראנטווארטליכקייט, ווייל איך האב זיי שוין אויך מתרה געווען דורכ'ן בית־דין פון הרב ר' משה מנחם סעגאל

איך מאך אויפמערקזאם, אז פרוי קאזלאווסקא האט אין לאדז רייכע ברידער, ווי די ה"ה מענדעל בארנשטיין, הויז־בעזיצער פון נא־וואמיעסקא 3, אפרים בארנשטיין, אויך א בעזיצער פון אייגיגע הייזער און איטשע בארנשטיין, וועלכע זענען אלע גרויסע גבירים און חסידי'־שע יודען. איך האב זיך צו זיי געווענדעט, זיי זאלען זעהען די זאך אין ארדנונג צו ברענגען, וואס זיי האבען ביז איצט נישט געטון, צו־ליב וואס איך נעם אראפ פון מיר די גאנצע פעראנטווארטליכקייט און די שולד וועט פאלען אויף די אויבענדערמאנטע.

דוד גרינגלאס

דזשערזשאווצע פון הויז פולנאצנא 24.

Kacenelson-Nachumow

7-kl. Szkoła dla żyd. inteligencji (Zakład Freblowski)

ul. Pomorska 20 (tel 183-40). Zapisy w g. 4–7 pop.

7־קל. שולע פאר קינדער פון יודישער אינטעליגענץ

קאצענעלזאן־נאחומאב (און פרעבעלשולע)

פאמארסקא 20 טעלעפ. 183-40 (איינשרייבונגען פון 4—7 נאכמיטאג

די שול־קאנצעלאריע נעמט אן איינשרייבונגען פון קנאבען און מעדכען וואס זענען אין שולצוואנג. אין פארבערייטונגס־קלאס (A) ווערען אנגענומען קינדער פון $5^1/_2$ יאהר. אין פרעבעלשולע (שפיל שולע) קינדער פון 3—7 יאהר

די אונטעריכטס־שפראך אין שולע, ווי אויך אין פרעבעל־שולע איז פויליש.

פיר קנאבען / פיר מעדכען

א פערגרעסערטער קורס פון העברעאיש און אלע למודי קודש אונטער דער הנהלה פון ר' י. ב. קאצענעלסאן. א ספעציעלער קורס פון טאנץ, ריטמיק, פלאסטיק לויט פראגראם פון טאנץ־שולען פיר קינדער אונטער פאכמ. לייטונג.

פיר פיזיש שוואכע קינדער, ווי אויך פיר אונבעמיטעלטע ווירד ערעפענט א

נאכמיטאג־שולע | ביז 50% ביליגער | נאכמיטאג־פרעבעלשולע

מעכאנישע שלאסעריי און וויילסעריי

J. Reder, Łódź

Konstantynowska 11 (róg. Zachodniej)

כ'נעם אן פערשידענע שלאסעריי־ארבייט און אויטאגענישע שווייסונגען אונטער גאראנטיע.

פריוואט־וואוינונג גדאנסקא 20. וו. 17.

וויכטיג פאר דאמען!

מאכע איך די עלעגאנטסטע דאמען־היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלעגאנטסטע היטע איבער־ארבייטע איך אויף גאנצליך ניי. געדענקט די אדרעס: 23 זאווארזשא 23

פאר נאר 2.50 זל.

בעמערק.: ניי היטען די לעצטע נייהייטען אין פאננער ביליגער אויספערטיגונג 50 פראצ. ווי איבעראל.

„TOLA"

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט־קראנקהייטען און מענער־שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאנישע און נערוועז־קראנקהייטען.

קווארץ לאמפ־עלעקטרישע הייל־קאבינעט־קאסמעטיק

טעטיג פון 8 א זייגער פריה ביז 9 אווענד

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג

בעזונדער ווארטע צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זלאטעס

אבאנעמענטס־פרייז ... אנאנסען־פרייז ...

Redaktor-wydawca E. Hamburski

Drukarnia: E. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 16.